Üksiknummer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. ::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
W.-K.P. keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sektsi. häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Awatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine	Tellimine
esimesel lhk. 3 r. kul.	Linnades 1 kuu — 1 rbl.
wiimasel „ 1 „ „	aasta — 11 rbl.
keskmistel „ 6 „ „	Maal 1 kuu — 50 kop.
t.-har. asut. 20 k. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odawam.

Nr. 84 (2284) Puhkepäewal, 12. aprillil 1925 8. aastakäik

Herrioti kabinett langenud.

Senat awaldab usaldamatust.

Pariisist, 10. apr. 156 häälega 132 hääle wastu lükkas senat Herrioti walitsusele usalduse awaldamise resolutsiooni tagasi. Selle järele wõttis senat wastu resolutsiooni, mis walitsusele usaldamatust awaldab.

Walitsus astus ametist ära.

Pariisist, 10. apr. Pääle senati usaldamatuse awaldust kogusid kõik Herrioti kabineti liikmed wälisasjade ministeriumi, et walmistada ühist teadaannet ametist äraastumiseks. Kell 10 õhtul andsid Herriot ja teised ministrid oma ametist lahkumise teadaande wabariigi presidendile Doumerquele ära. President wõttis kabineti lahkumise teadaande wastu.

Vailland-Conturie (Prantsuse kommunistliku partei esitaja) kirjutab sel puhul: „Herrioti langemist oli oodata. Herrioti wiimased esinemised parlamendis olid „kahepaiksed“ ja tekitasid rida kriise pahempoolses blokis. Herrioti lahkumine ei tähenda weel tagurluse tugewnemist Prantsusmaal. Pahempoolne blokk on weel küllalt tugew, et wõimul püsida.

Minu arwates asub Herrioti asemele kas enam tugewam pahempoolse bloki esitaja Painleve, ehk tugewam Euroopa poliitikamees Briand. Herrioti lahkumine ei halwenda Prantsuse ja Nõukogude Liidu wahekorda.“

Punane sõjawägi on hariduse istandus.

Punasesõjawäelane kirjutab esimest kirja pääle kirjutamise äraõppimist.

Meremehed nõuawad Wrangeli poolt ärawiidud laewade tagasiandmist S. N. W. Liidule.

Walgete poolt ärawiidud Wene laewasõidu ja kaubanduse ühisuse 33 laewa esitajat (milliste laewade tagasinõudmiseks esines Nõukogude walitsus) saatsid kahetsuse kirja, milles teatatakse, et Marsellaise „Motshanowi“ laewal peeti Wene laewasõidu ja kaubanduse ühisuse juhatuse istang ära. Istangul arutati laewade saatuste küsimust.

Kui komanda keskelt kuuldusid hüüded: „Need laewad — on rahwa omandus ja kuuluwad Nõukogudele tagasiandmiseks“, pandi istang wiibimata kinni.

Järgmisel päewal anti päewakäsk wälja hoiatuseks, et katsed, külwata segadusi, toowad enesega kaasa lahtilaskmisi ja arreteerimisi. Komandod ei kõhkunud, waid jatkawad nõudmist laewade tagasiandmiseks, suurem arw millistest on määratud Odessa sadamale.

Kurdlaste mäss.

Konstantinoopolist, 10. apr. Türgi rahwuskogu koosolekul tunnistas Ismet-pascha, et kurdlaste mäss on tõsisem kui seda teatati ajalehtedes. Sellegi pärast läks walitsuse wägedel korda sundida kurdlasi nende poolt allawõetud linnadest lahkuma ja mägedesse taganema. Walitsus on sunnitud wäljakuulutama üldist mobilisatsiooni, sest et kurdlased mobiliseerisid kõik oma jõu kokku ja jatkawad kangekaelselt wastupanekut.

Poolamaa ettepanek Baltimaade ärajaotamise kohta.

Saksamaa ja Inglismaa wahelised läbirääkimised kindlustuse lepingu asjus ja wiimane Lloyd-George kõne Inglise parlamendis tekitasid suurt ärewust Poola walitsuse ringkondades.

Et kindlustada hädaohu eest, mis teda Lääne poolt waritseb, tegi Poola walitsus hiljuti nõukoguwalitsusele ettepaneku mõjupiirkondade ärajaotamise asjus Baltimaal.

Nõukoguwalitsus lükkas sarnase Poola walitsuse rööwettepaneku põlgtusega tagasi. Sellega näitas nõukoguwalitsus weel kord, et ta soowib endiselt hoida sõbralikku wahekorda alles, täita lepingute järele oma pääle wõetud kohustusi, püüdes kindlalt rahu alleshoidmisele.

Uue maa otsimisel.

Washingtonist, 11. apr. President Coolidge kiitis hääks Mac-Milli põhjanaba uurimise kawa, iseäranis uurimisi Aljaska ja Põhjanaba wahel riigi aeroplaanide abil. Loodetakse awada sel alal uusi ülesleidusi, millised olnud kauaaegsete otsimiste asjadeks.

Ekspeditsioon sõidab wälja 15. juunil.

Usfasi asi.

Ksends Usfasi asja kuulamine algab kubermangu kohtus kesknädalal, 15. aprillil. Riikliku süüdistajana esineb wabariigi prokuröri asetäitja N. W. Krõlenko, ühiskondliku süüdistajana wana Poola naisrewolutsionäär sm. Jadwiga-Netupskaja.

Asja kuulamine kestab 2-3 päewa. Sissepääs istangu saali ainult piletidega.

Hirmus õnnetus Ameerikas.

New-Yorgist, 10. apr. Fort ja kompanii wabrik „National Feier“ Hannoweris on purustatud lõhkemise tagajärjel. Umbruskonnas on purustatud 190 maja. Tulekahju kustutamiseks kutsuti wälja tuletõrjujate komandod 7 ümberkaudsest linnast.

Õnnetus elektriraudteel.

Pariisist, 10. apr. Barcelonast saadud teadetel juhtus elektriraudteel Sapria ja Bonanowi wahel õnnetus. Seni on saadud teated 26 surmasaanust ja 105 haawatust, kelledest paljud raskesti haawatud. Ohwrite hulgas on palju lapsi.

Telefon Berliin-London.

Berliinist, 11. apr. Eila tehti esimest katset telefoni ühenduse jalulseadmiseks Berliini ja Londoni wahel. Katsed andsid hiilgawaid tagajärgi.

Kemal sai hammustada hullust koerast.

Pariisist, 10. apr. Üks Pasteuri instituudi professor on kiires korras kutsutud Angoorasse Mustafa Kemal-pascha arstimiseks, keda hammustas hull koer.

Kuldliiw kodulindude kõhus.

Irkutskist, 10. apr. Siminski kreisis, Baigoni külas leiti kodulindude kõhust suurel arwul kuldliiwa. Talupoegade arwamiste järele on kuldliiw sisse sattunud toiduga Ustase jõe liiwast. Ühenduses sellega tehakse jõel kaewanduse tööd.

Prantsusmaa näpunäite järele.

Wiinist, 9. apr. Rumeenia poliitilistes ringkondades kõneldakse, et Bukarestis awatakse 4. mail Wäike Entente konwerents. Päewakorras seisawad järgmised küsimused: Saksamaa hääkstegewad maksud, Ungari sõjalistest kuludest, Bulgaaria nõudmise arutamine, sissewiia Bulgaarias sõjawäe kohustus, Doonau ümbruse riikide tolliühendusest. Wiimase küsimus on ülestõstetud Prantsusmaa eestwõttel, kes püüab Donau riikide föderatsiooni loomise poole. Herrioti soowi järele töötas Benesch wälja lepingu eelnõu, mis ette näeb Luua ainult Donau tolli liitu, mille hulka ei kuuluks ei Saksamaa ega Ungari.

Pääle tunnistamist Jaapani poolt.

Jaapan peab mõistma Nõukogude kultuuri.

Wladiwostokist, 10. aprillil. S. N. W. Liidu Hiina saadik Karahan saatis Harbiini Wikont Catole telegrammi, milles kahetsust awaldab, et isiklikult tööde paljuse pärast teda näha ei saa. Telegrammis Harbiinis olewa Jaapani-Wene instituudi direktori nime pääle sm. Karahan kriipsutab alla tarwidust töötada sarnaselt, et Nõukogude Liidu kultuur, mis rajatud uutele alustele, oleks arusaadaw Jaapanile.

Cato Jaapani-Wene lepingu elluwiimisest.

Wladiwostokist, 10. aprillil. Intuajamisel Rosta esitajaga teatas Wikont Cato, et kahjuks showinistide (marurahwuslaste) mõju on Jaapanis weel kaunis tuntaw. Tarwitades seda mõju püüdsid showinistid takistada lepingu tegemist S. N. W. Liidu ja Jaapani wahel. Pääle seda kui leping tehtud, siis püüdsid selle wastu töötada. Praegu aga showinistide tegewus wahel nõrgeneb, wahel puhkeb wälja uue jõuga. Kõige rohkem kardawad nad Kominterni ideede sissetungimist Jaapanisse.

Takistuseks Jaapani kapitaali tungimiseks Nõukogude Kauge-Ida rikkustesse on see, et Jaapani ettewõtjad pole weel täielikult tutwunenud S. N. W. Liidu töösturlise seadusandlikkusega.

See kartus kaob, kui nõukoguwalitsus annab kindlustuse, et Jaapani poolt sissepandud kapitaalid kaduma ei lähe.

Meie kõnelesime: Wõta kaasa soomuslaew.

Londonist, 10. apr. Reuteri agentuuri teadaande järele puhkesid lahti Damaskuses (Siirias) eila tõsised rahutused: meeleawaldajad püüdsid tungida wõõrastemajasse, milles wiibis Balfour.

Meeleawaldajad loopisid kiwidega maja ja pidasid wõitlust politseiga. Balfour ei julgenud nägu näidata.

Wäeosad, mis koosnesid ratsawäest, soomusautodest, suitsewate pommidega aeroplaanidest, pillasid meeleawaldajad laiali. Politseinikkudest said paljud haawata, neist kaks raskelt. Meeleawaldajatest kannatasid 50 inimest, kusjuures 15 inimest saadeti hospidali.

Sel puhul käis Siiria ülemkommissar Sarai Balfouri juures ja nähtawasti soowitas Balfourile jalga lasta, mida wiimane ka tegi, sest mõne tunni pärast sõitis ta automobiiliga minema teadmata sihis. Samal ajal oli aga sõjawägedel tegemist Damaskuse araablastest elanikkudega.

Paanide saapa kanna all.

Poola töösturid nõuawad 10-tunnilise tööpäewa sissewiimist.

Warssawist, 10. aprillil. Poola tehaste omanikud nõudsid walitsuselt 10 tunnilise tööpäewa sissewiimist Poolas. Niisama teatasid kaewanduse omanikud Poola mäetehaste raioonides kaewanduste töölistele, et kui nemad ei ole nõus 10 tundi töötama, siis wiiakse neid alamale palgamäärale üle.

25.000 Pariisi proletaarlast meeleawaldusel kommunistliku partei loosungi all.

Pariisist, 10. aprillil. Prantsusmaa kommunistlik partei organiseeris Pariisis hiigla miitingu, millest osa wõtsid 25.000 töölist.

Kõnedega esinenud Prantsusmaa kompartei juhid näitasid wajaduse pääle, et töölisteklassil on tarwilik aktiiwselt osawõtta Pariisi linna omawalitsuse eelseiswatest walimistest.

Kohale jõudnud sm. Sadoule wõeti tormiliste kiiduawaldustega koosolejate poolt wastu, kes teatas, et tema pühendab ennast terwelt rewolutsioonilisele tegewusele töölisteklassi ridades.

Uus sõjaliit S. N. W. Liidu wastu.

Warssawist, 10. aprillil. Poola wälisasjade minister kinnitas jutuajamises S. N. W. Liidu täieõigusliku esitajaga, et Riias peeti ära Balti riikide kindralstaapide esitajate konwerents (Eestimaa, Lätimaa, Soomemaa ja Poola). See konwerents oli ühenduses selle lepinguga, mida tehti nende riikide wahel Helsingis. Selle teatega tehakse lõpulikult kindlaks konwerentsi nõukogude wastane iseloom ehk küll seda olukorda katsutakse nende Balti riikide poolt igat moodi kinni katta.

Sotside konwerents.

Tallinnast, 10. aprillil. Läna algas sotside ja iseseiswate sotsialistide ühine kongress. Kongressil wiibiwad Poola, Läti sotside esitajad, „Wene sotsialistide-rewolutsionääride“ poolt on konwerentsil Tshernow.

Soome sõjawäe manööwrid.

Mõni päew tagasi algasid S. N. W. Liidu piiril Murmani ja Petseneega jõe piirkonnas Soome sõjawäe suured manööwrid. Manööwritest wõtawad osa paremad Soome wäeosad. Ka terwe õhulaewastik wõtab manööwrist osa, kes teeb luuramiskäike ja päewapildistab piirkonda. Manööwrite otstarb on Soome sõjawäe uusi sõjariistu katsuda ja selgitada mobilisatsiooni wõimalusi Põhja piiril.

Läinud nädal.

Sadouli kohtuprotsess Prantsusmaal. — Kohtuprotsess kujunes Prantsuse interwentsiooni hukkamõistmiseks. — Sadouli õigeksmõistmine tähendab Poincare, Clemenceau ja Millerandi süüdimõistmist. — Herrioti walitsuse wiimased päewad. — Millega Herriot ennast päästa arwab. — De Monzie rahanduse uuenduse kawa. — Parlamendi laialisaatmise wõimalus. — Kas Herriot astub sellele teele. — Läbirääkimised S. N. W. Liidu ja Inglise pankade esitajate wahel laenude asjus. — Laenu saamiseks on lootusi. — Inglise ja S. N. W. Liidu ametiühisuste esitajate konwerents Londonis. — Kindel alus rahwuswahelisele ametiühisusliku liikumise ühendamisele. — Pragude laienemine Mussolini diktatuuris. — Kommunistide wõit Turiinis. — Saksamaa parempoolsed ohkawad monarkia järele. — Presidendi kandidaadiks kindral Hindenburg. — Walge terrori laienemine Poolas. — Wangimajadest ei jatku, abits on wõetud koolid ja haigemajad.

Wälispoliitikas wõib läinud nädalat õieti Prantsuse nädalaks nimetada, sest wiimasel ajal oli ja on suurem osa meie tähelepanemist siinna koondatud. Esiteks oli selle põhjuseks Prantsuse kommunisti Jacques Sadouli kohtuprotsess.

Sõjawälja kohtul ei jäänud teist teed üle, kui süütuks tunnistada Sadouli. Et sarnane otsus sõjawäe kohtu poolt tuli, kelle koosseis juba sarnane oli, et Prantsusmaal isegi Sadouli surma oodati, siis on see meile eriti tähtis. See kõik tuli sellest, et tema wastu tõstetud süüdistus esimesel kokkupuutumisel põrmuks warises.

Juba kohtu esimesel päewal tähendas Prantsuse kommunistliku partei häälekandja „L' Humanite", et kohus Sadouli üle peab muutuma kohtuks Prantsuse interwentsiooni üle, kohtuks Oktoobrirewolutsiooni waenlaste üle, kõikide nende üle, kes seda tulega ja mõõgaga häwitada püüdsid. Waatamata, et prokuroor sellest hädaohtlikust kaljust igalwiisil mööda hiilida püüdis, läks süüdistus siiski märgitud raamidest wälja, ning paljastas Prantsusmaa ja kogu ilma ühiskondliku arwamise ees Prantsuse kodanluse reaktsioonlust, kuritegewust S. N. W. Liidu wastu.

Seesama sõjawäe kohus, kes kuus aastat tagasi Clemanceau käsul sm. Sadouli surma mõistis, oli sunnitud teda nüüd õigeks mõistma. Kuid Sadouli õigeks mõistmine on Clemenceau, Poincare, Millerandi süüdi mõistimine, kes õhutasid Wene asjadesse segamist, kes waba Wenemaa kägistamiseks sõjawäge saatsid. Weel enam — praegune kohtu otsus on kogu selle korra hukkamõistmine, mille ajal wõimalik oli sarnane ennekuulmata kuritegu, nagu ilmasõja kuulutamata, teise riigi piiridesse tungimine. See on kuritegu, mille eest kunagi Prantsuse rahwa ees aru anda tuleb.

Sadouli on kogu ilma aus seltskondlik arwamine juba ammu õigeks mõistnud. Nüüd on teda wormaalselt õigeks mõistnud ka sõjakohus. Samal ajal on wormaalselt süüdi mõistetud ka kõik need Clemanceaud, Millerandid jne., eeskätt S. N. W. Liidu töörahwa poolt, keda nad asjata werde uputada püüdsid.

Juba minewa nädala ülewaates juhtisime meie lugejate tähelpanu Prantsuse pääministri Herrioti kõikuwa seisukorra pääle. Läinud nädal on tema seisukorda weel rohkem kõikuma pannud. Poliitiline kriis Prantsusmaal terawneb iga päewaga, eriti sellest pääle, kui Herriot senatis „usalduse" wõitis . . . kahe häälega. Seda wõib nimetada esimeseks awalikuks hoobiks Herriotile, kuna kogu aeg tema alust salajas õõnestati. Nüüd on pääle hoobiandmist senatis, wastasrind awalikku wõitlust alustanud ning pingutab jõudu, et Herrioti lahkuma sundida. Herriot püüab seni aga weel wastu seista ning ära oodata, kuidas wastu wõetakse De Monzie rahaasjanduse uuendamise kawa. Mõõdukates poliitilistes ringkondades walitseb arwamine, et uus rahanduslik kawa ainult siis läbi läheks, kui Herriot enne selle arutamist ametist lahkuks. Nimetatakse Herriotile isegi kandidaate — Penleve ehk Briand, kes Herrioti asemele astudes pahempoolse bloki poliitikat jatkata wõiksid. Sotsialistid asuwad Herrioti toetamise seisukohale ning nende juht Blum soowitab Herriotile isegi parlamendi laialisaatmist ja uute walimiste määramist. Wiimane ähwardus näib mõjuma isegi parempoolsete pääle, kes praegust silmapilku omale enamuse saamises uues parlamendis kõige paremaks ei pea ning seepärast Herriotile järelandmisi hakkawad tegema. Wõib olla läheb Herriotil korda oma kukutamist weel pikemale wenitada, kuid see on tähtsuseta, sest tema wõimu lõpp on juba otsustatud.

Wiimasel nädalal kerkis üles jälle Inglismaalt laenusaamise küsimus. Sellekohastest läbirääkimistest mõlemate riikide pankade esitajate wahel paistab, et Inglise pangad on nõus S. N. W. Liidu pankadele laenu andma, kui seda laenu kindlustaks Inglise walitsus. Et wiimane aga laenu kindlustamisest ära ütleb, siis ei jää Inglise pankadel nähtawasti muud üle, kui laenu andmist iseseiswalt läbi wiia. Nähtawasti astuwadki pangad wiimasele teele, sest läbirääkimiste toonist paistab, et Inglise pangad S. N. W. Liidule laenuandmisest õige huwitatud on.

Samal ajal, kul S. N. W. Liidu ja Inglismaa pankade esitajad Londonis laenu küsimust lahendawad, peetakse samal ajal sääl ka teist läbirääkimist, millel rahwuswahelises töölisteliikumises määratu suur tähtsus on. Jutt on siin läbirääkimistest Inglise ja S. N. W. Liidu ametiühisuste esitajate wahel ametiühisusliku liikumise ühtlustamise alal. See Inglise ja Wene rewolutsiooniliste tööliste esitajate ühine konwerents on kindla aluse pannud mõlemate riikide töölisteliikumise ühtlustamisele, on tõuke annud ka ametiühisusliku liikumise ühendamiseks kogu ilmas, mida Amsterdami kokkuleplased igapidi takistada püüdsid ja püüawad.

Mussolini wõimule Itaalias tekiwad ikka uued ja uued praod sisse. See diktaator püüs seni troonil ainult halastamata terrori abil. Waatamata, et seda terrori wiimasel ajal isegi suurendati, (Mussolini wõttis ka sõja- ja kaitseministri kohustused oma pääle), hakkab rewolutsiooniline töölisteliikumine uuesti laienema. Tööliste wastastiku abiandmise kassade walimistel Turiinis said kommunistid 18 kohast 8 kohta omale. Seda wõib juba wõiduks nimetada, mille puhul isegi fascistid karjuwad uuest „kommunismi hädaohust" Itaalias. See tõeolu näitab meile weel kord, et waatamata kõige pöörasema walge terrori pääle, ei ole Mussolini siiski suutnud rewolutsioonilist töölisteliikumist maha suruda. See laieneb järjest ja ootab ainult parajat silmapilku otsustawasse lahingusse astumiseks fascismiga.

Saksamaal on parempoolsed niikaugele jõudnud, et ühiselt presidendi kandidaadiks üles on seadnud ühe ägedama monarkisti ja ilmasõja õhutaja, Wilhelm II isikliku sõbra kindral Hindenburgi. Walitakse Hindenburg tõepoolest presidendi kohale, siis tähendab see Saksamaa wabariigi lõppu, tähendab monarkistide uuesti wõimu juure tulekut, tähendab klassisõja terawnemist, tähendab uut surwet Saksamaa pääle wälisriikide poolt. Kui tõsine seisukord praegu Hindenburgi kandidatuuri ülesseadmisega Saksamaal on loodud, tunnistab isegi sotside awalik protest. Tõeliselt ei ole aga sotsid ka Hindenburgi wastu, sest töötasid nad ju sõja ajal Wilhelmiga e n e s e g a käsikäes. Et nad nüüd e n n e w a l i m i s i Hindenburgi kandidatuuri wastu on, siis on see täiesti loomulik sotslik wõte, mille abil tööliste hääli tahetakse õngitseda.

Walge terror Poolamaal suureneb järjest. Maapäewa kommunistliku rühma poolt awaldatud teadaandest paistab, missuguste abinõudega Poola walitsus ennast wee pääl püüab hoida. Arreteeritutele ei jatku türmidest, nendega on tuubitud kõik koolid, haigemajad. Neid piinatakse, pekstakse — „arstitakse" sel teel Poola wõimumeestele nii kardetawat hädaohtu — kommunismi idu. Et see arstimine aga wastupidist tagajärge annab, selle juures meie ei kahtle.

K. T.

S. N. W. Liit — Sun-Jat-Senile.

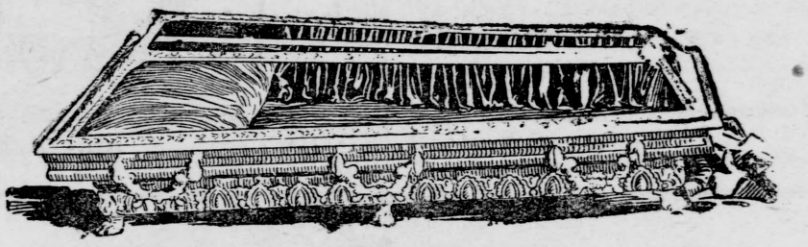

Sarkofag (puusärk), mida S. N. W. Liidu walitsus Hiina rewolutsiooni juhi Sun-Jat-Seni põrmu mahutamiseks Hiinamaale saatis.

S. N. W. Liidu wastu.

Kas kergemeelsus ehk õnnemäng?

Hiljuti olid Soomes presidendi walimised. Wõidu said wanameelsed, waliti põllumeeste kandidaat Wiiburi kuberner Relander.

Nüüd kirjutab selle kohta Moskawa „Prawda":

„Parempoolsete wõit presidendi walimistel ja Relanderi presidendiks walimine andis Soome aktiwistidele tiiwad.

Soome aktiwistid ei räägi ainult oma agressiiwsetest kawatsustest, waid hakkawad juba häwitama S. N. W. Liidu piire. Wiimasel ajal märkas meie piiriwalwe Soome õhulaewastiku wäljakutsuwat ülespidamist, kes rikkus meie riigi piire ja tegi lendusid Kroonlinna kindluste pääle.

Ühes sellega liiguwad jutud, et Soome wägede ülemjuhatajaks määratakse Soome tööliste timukas ja Soome fascistide organiseerija kindral Mannerheim.

See kindral uputas 1918 aastal Saksa sõjawäe toetusel Soome nõukogude wabariigi werre. See kõrilõikajate juht laskis maha tuhanded paremad proletaarlased. Interwentsiooni ajal püüdis Mannerheim kõigest jõust toetada Leningradi pääle tungiwaid Judenetshi wägesid, ja tema juhatuse all olewad fascistid tungisid mitmel korral Nõukogude Wenemaale kallale. Kariala mässu ajal, mis organiseerisid Mannerheimi fascistid, awaldas Mannerheim ennast kui Nõukogude Wenemaa leppimatum waenlane.

Kõigil on weel meeles Mannerheimi kurikuulus plaan Leningradi ära wõtta ja L. N. W. Liidu ning Soome piir wiia mööda Neewat ja suur osa Leningradi Soomele anda.

Kui tõsi Soome aktiwistidel Mannerheimi sõjawäe ülemaks määramisega on, näitab see, et kui parempoolsetel grupedel korda ei lähe Mannerheimi wägede ülemjuhatajaks määrata, siis seawad nad tema kandidatuuri üles kõrgema sõjanõukogu juhataja kohale.

Nii wõib Mannerheimi nimetamist wägede ülemjuhataja ehk sõjanõukogu esimehe kohale lähematel päewadel oodata.

See tähendab aga Soome poliitika terawaks muutmist S. N. W. Liidu suhtes, uute õnnemängude poole. See tähendab, et Soome fascistlikud aktiwistid, wõimule asudes, unistawad uuesti Nõukogude Karjala ja Leningradi omale saamist.

Nõukogude Liit peab hoolsalt tähele panema sündmusi Soomes ja kaitsema oma piire. S. N. W. Liit peab walmis olema uute õnnemängude wastu Soome poolt. Sarnane Soomemaa ülewalpidamine wõib tähtsalt muuta Liidu poliitikat tema suhtes. Kindral Mannerheim ja tema fascistid ärgu unustagu aga, et tee Helsingist Leningradi wõib olla pikem, kui tee Leningradist Helsingi."

Ameerika fascistid.

D. Tumannôi juhusterikas jutustus.

Tõlkinud **W. R.**

XIII.

„Peab tegutsema".

«Seltsimees Krasnow? Teie? Ja millises olekus?

Peter James, kes kogu öö istus «Kapitaali» teise köite uurimisel ja alles hommiku eel suure raamatu üle magama jäi, äratati ägeda koputusega aknale keldri korral, milles asus tema tuba. Tema jooksis määratu suurde asfaldist hoowi.

Hoow oli piiratud neljast küljest pilwelõhkuja halli seintega. Ühe sissekäigu ukse üle paljude teiste hulgas wilkus kollane latern, mis peletas wähe eemale aoeelset pimedust, mis täitis kitsast kaewusarnast hoowi. Sellel kindlusetal wilkuwal walgusel nägi James: tema toa akna ees, seina najale tugedes seisis Krasnow werise näo ja Klu-Klux-Klanide rüüga ning püüdis naeratada, hoides ühe käega simsi äärest kinni. See pilt tõi wäsinud Jamesilt esile lühikese, imestawa hüüde.

«Jah, see olen mina. Leidsin teid peaaegu juhtumisi. Laske mind enese juure tuppa. Muidu wõidakse näha. Ruttu!»

Sõnalausumata pööras James ümber ja astus pimedat käiku mööda oma tuppa. Krasnow järgnes temale.

«Mis on juhtunud, seltsimees Krasnow. Miks olete sarnases ülikonnas?»

Tuppa astudes pööras James uuesti oma imestawa pilgu ootamata külalise pääle.

«Mind wõeti kinni... Klu-Klux-Klan. Ei suuda jalgel seista. Heidutasin teie ööwahti, tema arwas küll, et teid tapma tulin. Tähtsad uudised...»

Ainult mõni aeg liikumatult lamades ja tubli sõõmu wiskit keewa weega juues, wõis Krasnow edasi jutustada.

«See on pikk lugu. Jutustan teine kord. Pääsesin! Kuulete!» Krasnow rüüpas uuesti klaasist.

«Kui kahe päewa jooksul töölised tööle ei asu, täidetakse kõik meie nõudmised. Mina kuulasin juhtide rääkimist. Klu-Klux-Klanile on määratu summa lubatud, see wõtab kogu oma jõu kokku. Kuulge. Pääasi on kwalifitseeritud töölised. Selleks, et kõige tähtsamaid tehaseid käima panna, ei ole üle 3000 tehnikeri tarwis. Mustatöölisi leidub juba, kuid mehaanikerisid...»

«Kuid nemad ei saa mehaanikerisid. Mitte üks neist ei lähe tööle».

«Kuulge. Teie teate, et mõnes linnas on Klanil erilised wabriku koolid? Chicagosse saadeti raadiotelegramm, hommen, s. o. täna päew peab tulema siia 3000 mehaanikeri — Klu-Klux-Klani liiget. Selleks saadetakse eriline rong. Seda peab kinni pidama. Minu aeroplaan... Jookske ja koguge 3000 ustawat seltsimeest. Et hommikuks kõik walmis oleks. Mina heidan magama. Äratage mind kolme tunni pärast!»

Krasnow laskus padjale. Tema magas.

Peter, mütsi pähe kahmates ja ust lukustades, tõttas ruttu tööliste keskühiselumaija.

Nelja tunni pärast sõitsid mitukümmend töölistega tungil täidetud weoautot mitmesugusel ajal linnast wälja — kõik ühes ja samas sihis. Wähe hiljem tormas teises sihis wana kulunud automobiil kahe sõitjaga. Selles sõitsid Krasnow ja James linna äärsesse agulisse New-Town, kus ühe farmeri sarosse oli peidetud aeroplaan, millega 10 päewa tagasi Krasnow sõitis Ameerikasse.

(Järgneb).

G. Sokolnikow S. N. W. Liidu rahaasjandusest.

Meie eelarwe kaswu tôttu oleme sunnitud endi eelarwe poliitikasse sissewiima terwe rida uusi ülesandeid ja wäljawaateid.

Meie ülesandeks on eelarwet pidada wôimalikult reaalsetes piirides, ilma et karta wôiks kui oleks ta eelarwe, mis täis täitmatuid lubamisi.

Selleks, et seda liini pidada on tarwis, et laiemad hulgad tuttawad olekſid meie rahanduslise olukorraga ja poliitaga. Eriti on waja ärahoida luulekujutustest, nagu wôiks praegusel korral luua ideaalset kindlat eelarwet. Sarnase eelarwe loomine on ühenduses meie rahwamajanduse ja rahanduse olukorraga. Eelarwe tehnika järjekordseks ülesandeks on sarnaste metoodide wäljatöötamine, mis wôimaldaksid wähema jôukulutusega laiendada eelarwe täitmise raame, käsikäes tema sissetulekute kaswuga.

Meie üldised suhted eelarwe poliitika piirkonnas peawad põhjenema tarwiduse pääl kindlustada Nõukogude Liidule tema tarwiduste edaspidist ja kiiret kaswu. Meie praegune eelarwe, mis 2 ja pool miljardi rubla suur, teeb wälja 60 protſ. ennesõjaaegsest eelarwest, kusjuures arwele on wôetud rubla ostujôu muutuseid. Meie peame oma ette seadma ülesande, kiirelt tôsta meie rahanduse eelarwet sellelt madalalt tasapinnalt 3 miljardi rublani. Selleks kohustab meid majandusline arenemine, mis suurendab nôudmiste hulka riigi eelarwes.

Maksud.

Meie maksude süsteem nôuab ettewaatlikku lähenemist, sest ta on pääosaks eelarwe sissetulekutes.

Riigi ees seisab ülesanne, wälja arenedo riigi maksude tüüpuse jäele. Maksude piirkonnas peame pooldama otsekoheseid makse, mis kindlustaks maksude päälepanekut enam klassilise poliitika järele. Temale täienduseks peawad olema kaudsed maksud.

Ülemännes otsekoheste ülesannete juure maksude poliitikas, tuleb kôige esmalt tähendada põllumajandusliku maksu reformi läbiwiimise pääle, mis peab kaasaaitama makse talupoegade majapidamiste pääle panna nii, et ta wôimaldaks nende täielist arenemist.

Töostuslikkude maksude suhtes peame makse nii korraldama, et nad olekſid kindlal alusel ning et nendes ette ei tuleks kobamisi ehk juhtumisi. See ülesanne on seotud tuntawate tehniliste takistustega.

Maksude piirkonnas peab meie poliitika selles seisma, et luua maksude süsteemi, mis kindlustaks riigieelarwe huwisid, sääljuures kaasa aitaks S. N. W. Liidu walmistus jôudude kaswule.

Rahanduse laenu poliitika.

Wiimaste kuude nähtused rahanduslikus ringjooksus on näidanud, et meie kindel raha kannatas wälja eksami:

1) Hädaohtu rublale eelarwe puudujääkide poolt karta ei ole.

2) Raha hulga wähenemine kôige raskematel kuudel — jaanuaril, weebruaril sündis nii, et osa raha woolas pankadesse, ja mitte nii kui eelmistel aastatel, mil ta sääl wäärtuse kaotas. See kôik näitab, et meie pankade süsteemis saame endile usaldawa raharingjooksu reguleerija, mis seda paremini töötab kuiwôrd hästi wôime organiseerida pankade enese süsteemi.

Meie rahandusliku olukorra kõwadus, läheb lahku Lääne-Euroopa riikidest weel selle tôttu, et meie wiisime rahanduslise reformi ennast ülesupitawa rahwamajanduse pääl. Majanduslise ülesehituse kiire protsess aitab weel rohkem kaasa meie raha kindlustamisele, mis oma kõwaduſt üles näitas juba läinud aastal mitte just wäga soodsates tingimustes.

Laenu süsteem.

Meie majanduses laenu küsimuste tähtsus on tingitud majanduse enese arenemisest naturaalsest kauba ringjooksust kaubarahanduslikule ringjooksule ja lõpuks rahalisele majandusele.

Laenumajanduse arenemise järku, millesse praegusel korral astume, awab awara tegewuswälja riiklistele laenudele. Talupoegade majanduse walmistusjôudude arenemine aitab kaasa koguda neis abinôusid, mida ärakasutatud wôiks saada riiklikn laenu tarbeteks. Seepärast järjekordse ülesandena tuleb maale toimetada talupoegade laenu. Selle laenu kasulikkude tingimustega läheme wastu talupoegade majapidamisele.

Laenu kooperatsiooni nue 5 protſ. laenu laotame laiali eraturul. See on talle plussiks, sest peame ju erakapitaale juhtima riiklikn laenu rööpasse.

Rahanduslik poliitika ja erakapitaal.

See ôiglane liin erakapitaali wastu, mida kõrgema rahwa majanduse nõukogu esimees Töö- ja Kaitsenõukogus ette tôi, on sihitud selle pääle, et anda erakapitaalile meie majanduses wastaw seisukoht, teha lõpp segadusele, mida wälja kutsub erakapitaalide ringjooksu enese olemise fakt.

Meie rahwamajanduse „komando kõrgused“ kindlustawad meile meie rahwamajanduses üleolekut ja juhtimist, seepärast püüamegi selle poole, et erakapitaali kasutada riigi walmistusjôudude arendamise eesmärgil.

Leninlane, perekond ja usk.

Sm. Wäli, sundust ei tohi olla.

Mina olen täiesti sm. Wäli arwamiste wastu. Kui leninlane oma naist sunniteel keelab kirikus käimast, siis on mees jälle naise isand ja naine ori, mis ju koguni Lenini õpetuse wastane on, kes mõlemaid ühesõiguslisteks tunnistas.

Niisama peab lapse ristimiseks ka wabadus olema. On naine usklik — ristigu, on ta leninlane, siis ei ole seda tarwis. Wastasel korral, kui teda seda ehk teist sunnitakse tegema, wôib see ju naisterahwa terwise pääle halwasti mõjuda ja teda kurwameelseks muuta, mis siis ka lapse pääle oma mõju awaldamata ei jäta. Saab laps arusaajaks, siis olgu tal keelamata wabadus selleks, mis ta ise tahab omale walida. On ju praegused leninlased kõik ristitud. Kes aga nende tühjade asjade pärast lahku lähewad, on ise oma perekonnaelu rikkujad ja lühikese nägemisega inimesed. Ida K.

Minu arwamine.

Mina, kui W. K. P. liige, olen põhjusmõttelikult selle poolt, et leninlane ei tohiks lapsi ristida ning et tema perekond usu kammitsatest waba oleks. Aga kui selle perekonna liikmeteks on isa ehk ema aastat 60 wana, proowigu teda allutada enda waadetele, kui tema usklik on, iseäranis külas, kus weel usk wanainimeste ja suurema osa naiste seas weel wäga kõwa on. Sm. Wäli ütleb küll, et peaks lahutama niisugusest naisest, kes lapsi ristima wiib, aga kui teine naine ja wôib olla ka kolmas ja nii edasi jällegi usklikud saawad olema, leppides küll kodanliku abielu registreerimisega, aga mitte ilma lapse ristimata. Ja oletame, et igaühega neist mehel on laps, keda lahutatud naine ei ole nõus mehele jätma ja paneb niisuguse agara leninlase kohtu läbi last toitma umbes 15 rbl. kuus, kust saab siis seda sissetulekut. Wôib olla, sm. Wäli arwab, et wôib laps lastemajasse panna, see wôib sündida linnas, aga maal on wôimata.

Minu arwates, kui ka suhtub mõnele leninlasele oma ettewaatamatuse pärast niisugune õnnetus kaela, et tema ühendab end inimesega, kes tema ideede wastane on, ehk on tema seda juba enne rewolutsiooni teinud, siis lahutamisega küll siin midagi ära ei tee, waid peab püüdma naisele selgeks teha usu kahjulikku mõju, aga tähtsam on see, et leninlane oma lapse püüaks üles kaswatada leninlikus waimus. Tüli wanemate keskel usu pärast, mis wôib kergesti isiklikuks wihaks minna, minu arwates, oleks wäga pahaks eeskujuks lapsele ja lahutus niisuguse asja pärast, iseäranis külas, omandaks waate, et kommunistid ei ela millalgi abielus ühega, waid wahetawad naist alatasa, mis mitte soowitaw ei oleks.

J. Amber.

Sm. Wäli ei arwusta õieti.

Sundused ja riiud tulewad abielus kõrwaldada, sest need ei lähe leninismi õpetusega ühte. Leninlane peab usu ja tema kommete pääle waatama, kui laste mängu pääle, mis kellegile kahju ei tee (?! toim.). Kuid tülisid kõrwaldada, mis kahjulikud nii perekonna elus kui ka töös üldse, ei saa ka iga mees, usklikn naise pääle tuleb mõista mõjuda. Tarwis naisterahwastele rohkem selgetada sarnaseid küsimusi, nagu: kuidas tekkis ja arenes usk, mis on piibel ja kes selle kirjutanud, kuidas tekkis ja arenes inimene, pappide wale päälesurmaset eluſt jne.

Abielu lahutamise põhjuseks ei wôi ju olla see, et mees leninlane on. Selle põhjuseks wôib olla see, et naisterahwas pime ja arenematu on. Ja just wiimase nähtuse kõrwaldamise pääle tuleb mehel rõhku panna. Peeter Toru.

Walgustamist tarwis.

Küsimuste kohta, mis sm. J. Wäli ülesse seadnud, tahan mõne sõnakese ütelda. Selle naise hingeelu, kes „jumalat“ usub, on nii pime, et ta elu tõsiselt ette kujutada ei oska. Pimeduſt wôime siis ära kaotada, kui walguſt anname, seepärast peab ka leninlane oma naise hingesse wahetpidamata walgusekiiri saatma.

Kui leninlane oma naisest seepärast lahku läheb, et wiimane usklik on, siis ei tee tema midagi tähtsat walgustamise mõttes, waid näitab ainult oma nõrkust.

Et ema oma lapsi kirikusse wiib, sellel ei ole ka suurt tähtsust. Kas wôime seda ütelda, et meie kõik, kes uskmatud oleme, siis „jumalat“ ei uskunud, kui 8—10 aastased olime. Ei wôi.

Meie kõik olime nende aastate sees „usklikud“, kuid ometigi jäi „jumal“ meist maha juba siis, kui kirik riigis pääosa mängis ning iga nurgataga meile „jumalast“ räägiti.

Nüüdseaja kooliklassis ei ripu „jumalakuju“ ning ei räägita, et sarnane olewus on olnud ehk olemas on; tema asemel ripuwad nüüd punased lipud rewolutsiooniliste päälkirjadega ning lastele õpetatakse tõsist teaduſt ja juhatatakse neid tõsise elu tundmaõppimisele. Nüüd ei laulda koolis: «Боже царя храни», waid helisewad „Internatsionaali“ hääled, korraldatakse näitemängusid ja teisi lõbustusi, mis lapse hinge pääle nii mõjub, et tema koolis kodusema tunneb olema, kui kodus wanemate juures.

Iga nüüdseaja koolilapse hinges on rewolutsiooniline tunne ja kui ta ema tahtmise järele kirikusse läheb, siis saab tema säält seda, mis üheſt kõrwast sisse, teisest wälja tuleb.

Lõpuks peab wanasõna meele tuletama: „Iga töö kannab wilja“, seepärast on leninlase, nii ka iga teise arusaaja Nõukogude riigi kodaniku kohus arusaamatuid mitte enesest eemale lükata, waid kaasa kiskuda ühiskondlikule tööle, ära näidates, kus wale ja tõsi on.

Kui leninlane oma perekonna pääle ei oska, ei jõua mõjuda, mis peaks ta wõõraste keskel kusagil pimedas, ajast mahajäänud külanurgas tegema, kus usuhullustusel piirisid ei ole? T.

Sm. Wäli, mitte nii ägedalt!

Mina ei ole sm. Wäliga mitte nõus. Usk on aastasadade wältel inimestesse juurdunud. Minu arwates on selle juurtega wäljakiskumine korraga wôimata. Kui naisest sellepärast lahutada, et ta usub, siis on see sama hää, kui naise üle parda wiskamine.

Meie, wanapõlw, oleme ju kõik piiblilugu, katekismust „uurinud“, kirikus „palumas“ käinud jne. Sellegipärast oleme meie jumalale selja pööranud.

Ei maksa nii ägedalt raiuda, nagu seda sm. Wäli teeb, sest küsimus on liiga tõsine ja nõuab ettewaatlikku lähenemist.

A. Tuur.

Ainult ümberkaswatuse teel.

Ei usk wôi weel põhjuseks olla, miks leninlane 5—7 hingelise perekonna maha jätma peaks. See ei ole sugugi otstarbekohane, sest riigil puudub aineline wôimalus mahajäetud perekonna ülespidamiseks, kuna leninlasel enesel raha mahajäetud perekonna ülespidamiseks ei jatku.

Tarwis alalise agitatsiooniga purustada usku olemata jumalatesse.

Mina soowitan wôidelda usklikn naisega ning teda ümbritsewate usklikkude „saatkonnaga“ ainult ümberkaswatusega. Sm. Wäli metoodi järele teeme meie ainult omale halba ning petame endid ja teist.

Krimm. R. Nagel.

Lubamata.

Sm. Wäli ei kõlba kuhugi ja nii, nagu tema soowitab, ei tohi ükski inimene teha. On juhtumisi, kus mitte ainult leninlase, waid isegi wana parteilase perekonna liikmed kirikus ehk palwetunnil käiwad. See on arusaadaw: nanas ajas üleskaswanud ja ühe jalaga hauas seisjatel inimestel on raske oma usust „jumalasse“ lahkuda. Annab see aga mingisuguseid tagajärgi, kui meie neid iga päew sõimame? Sarnase asjaga wôib walnuis saada inimene, kes ise arenematu. M. Waga.

Jämedusega ei saa kuigi kaugele.

Et häwitada usku „jumalasse“ oma perekonna liigete hulgas, tuleb leninlasel sagedamini nendega usu üle juttu ajada, selgetades neile selle mõttetust.

Katkestada perekonnaga sidet usu pärast ei ole soowitaw. Seega looksime meie ise erilise liigi „usu eest kannatajaid“. Alalised ja järjekindlad jutuajamised usuküsimustes — see on õige wôitlustee usu wastu.

Õppurid L. M., S. K., R. T., W. T., J. M.

Sm. Wäli ettepanek õhutab usku.

Wôitluses usuuimastusega oma perekonnas peab leninlane agitatsiooniga usu kahjulikkust selgetama. Ähwardada ühenduse katkestamisega on kahjulik, sest sarnasel juhtumisel wôib juhtuda, et perekond jõule allub, kuna tegelikult aga usule kindlaks jääb.

Toon näituse minu naabrist-leninlasest, kes pääle parteisse astumist jumalakujud maha wõttis ja perekonnale kõwa käsu andis, et keegi paluda ei tohi. Niipea aga kui leninlane tööle läheb, kistakse „jumalus“ kusagilt woodi alt wälja ja hakatakse selle ees paluma, wabandama ning leninlast sõimama. „Tagakiusatud jumalat“ austatakse rohkem kui enne.

Sarnane wôib keelu wili olla kõigil.

A. Rüha.

Ülewenemaalise abiandmise komitee kongressiks.

(Komiteede tööde edusaawutustest ja puudustest).

23. aprillil kutsutakse Moskwas kokku ülewenemaaline talupoegade wastastiku toetuse ühisuste esitajate kongress.

Mida on saawutatud kätte wastastiku abiandmises kolme ja poole aasta jooksul? 1925 aastaks oli üle W. S. N. wabariigi 50.000 wastastiku abiandmise komiteed. Tõsi, üks neljandik osa on neist ainult paberil, ning ei awalda mingisuguſt tegewust.

Mida on tehtud.

Tegutsewad ühisused koondawad oma alla üle 20 miljoni talupoja ja minewaaasta 9 kuu jooksul anti abi 130 tuhande majapidamisele. Kuus miljoni rubla on neil oma tagawaras. 1924 aasta jooksul said rahas ja ainetes abi 264.000 majapidamist. Ule 2000 majapidamiste ettewõtete ühisuse (metsaraiujad, weskid, sugutamise- ja laenupunktid, theemajad jne.) warustawad oma liikmeid. On komiteesid, nagu näituseks Hoperski komitee, kellel on omal kolmkümmend traktorit maaharimiseks. Uhine maaharimine tagawara otstarbeks oli 1924 a. 250 tuhat tiinu.

Siia ei ole juure arwatud ühisuste osawõtt kõigi küla kultuur-hariduslikkudest töödest, nagu ajalehtede, kuukirjade tellimistest, rääkimata lugemise tubadest, laste warjupaikadest, lastemajadest, mida ülewal peetakse talupoegade ühisuste omal jõul ja kulul.

Täpsemate andmete puudusel ei too ma ette igasuguste artellide loomist ühisuste poolt nagu maa, kiwiraiujate, kingseppade, puutööliste, kalapüüdjate, käsitööliste jne. artellisid.

Kõik need andmed tõendawad, et ühisuste töö algus on wiljakas ja kui see kord nii on, siis peawad kõik nõukogude ja ühiskondlikud asutused enam tähelepanu pöörama ja kaasa aitama ühisuste tööle.

Misugused on puudused.

Ühisuste tegewuses on palju puudusid ja mitmesuguseid haiglasi nähtusi.

Pääpuudus on see, et tihti käiakse oskamatult, ettewaatamatalt ja kuritahtlikult talupoegade poolt kogutud tagawaradega ümber.

Ma algan neist talupoegade komiteedest pääle, kes oma aparaadi kaudu kõik ise

ära sööwad, mis ühisuste töö algamiseks õige tähtis. On juhtumisi kus 100 puudast läheb 20 puuda abiandmiseks aga 80 puuda palkade jne. maksmisteks. On selge, et talupoegasid juba sarnastesse ühisustesse isegi suhkrusaiaga ei meelita. Niisama on suureks puuduseks tagawarade saatmine külast waldadesse ja wallast kreisi, nii nimetatud tagawarade keskendamine. Seda kõike toimetatakse ilma üldkoosoleku teadmata, kelle silma all „ülemuse“ käsul wiiakse ära wiimased raasukesed.

Sarnane asjaajamine annab wõimaluse terwe rea sepitsustele: abiandmine wennale, wäimehele, sõbrale ja enesele, kuid mitte sellele, kellele ühisus mõtles abi anda. Teiseks haiglaseks nähtuseks ühisuste töös on wale administratiiwsete ja majandusliikude organisatsioonide waade ühisuse töö pääle, waadatakse kui mittetarwiliku asja pääle, millele pole mingisugust tähelpanu waja pöörata.

Selle tagajärjed on käega katsutawad: ühisus ei aja küllalt hoolsalt asja oma liikmete huwide eest.

Täidesaatwad komiteed annnawad ettewõtteid rendile eraisikutele, najades ainult sellele, „kes rohkem maksab“. Katsutakse igasuguste ettekäänete all kreisi ja waldade komiteede aparaatide ülewal pidamist kohalikust eelarwest kõrwale hoida jne. Seda on tarwilik kõrwaldada.

Ja wiimane haiglane nähtus on see, et katsutakse allpool seiswaid ühisusi juhtida paberite kaudu. Õigus, sarnane juhtimine on rahulikum ja tuleb odawam: istu oma kabinetis ja kirjuta ringkirju. Wormaalselt oleks nagu kõik korras ja paberite kaudu wõib teatada, et meil on kõik korras, kuid allpool, kus ei nähta elawat ja asjatundjat inimest, ei osata kuidagi asja juure asuda. Kuidas läbiwiia wastastiku abiandmist nagu ta peaks olema.

Need on haiglased nähtused talupoegade wastastiku abiandmiste ühisustel, millised on tarwilik kaotada. F. S.

Mida tehakse arstiabi andmise lahendamiseks külale.

Hiljuti wiidi terwishoiu rahwakommissariaadi juures järgimööda läbi kolm — wiljaikaluse, mustamulla ja töostuse kubermangude — nõupidamist. Nõupidamisteft wõtsid osa iga kreisi, waldade talupoegade esitajat. Päämiseks küsimuseks oli: kuidas lähendada arstiabi andmist külale, kuidas seda teha kättesaadawaks waesematele talupoegadele, kuidas terwendada küla, kuna terwe rida talupoegade haigemajasid on wiimasel aastal kinni, wähe arstirohte, arstiabiandjatel külas pole wõimalik sõita haigete juure, sest et puuduwad arstimise punktides hobused.

On selge, et kõige eesmalt on tarwilik kindlustada olemasolewaid küla arstimise asutusi, s. t. on tarwilik, et arstimise asutustel ei laseks katused wett läbi, et ei oleks tuuletõmbust, ei lõhtaks ahjusid, et oleks arstirohud käepärast, et arstitöölised ei otsiks leiwakoorukest mööda küla, ega ei ootaks, millal haiged neile midagi annawad jne.

Mida teeb terwishoiu rahwakommissariaat.

Tänawu aasta antakse 40—60% küla arstimise asutustele, s. o. 1666 küla haigemajale ja ambulatooriumidele pääle summade, mida wälja annab nende ülewalpidamiseks kubermangud ja kreisid, weel keskkoha arwel remonteerimisteks 1000 rubla haigemajadele ja 10 rubla iga küla haigewoodi, arstirohtude ja pesu pääle.

Külades on tõstetud arstiteenijate palka ning sellega on parandatud nende seisukord, et kindlustada nende töötamist.

Riik walwab selle järele, et kohad ei sulguks külade haigemajasid (Tweri, Samaara, Tambowi, Smolenski ja teistes kubermangudes) ja õiglaselt jaotatakse arstiabi linna ja küla wahel. Sääl aga, kus kohad kõrwale kalduwad linna poole, nagu näituseks Kostroma kubermang, sunniwad seda abi ümber jaotama, lähendades abi külale (wäike rahwakommissariaadi nõukogu otsus 17. weebruarist 1925 a.).

Mida tehakse kubermangude ja kreiside poolt.

Wähe, kuid siiski on wäljaminekud terwishoiu pääle küladele see aasta peaaegu kõigis kubermangudes wõrreldes minewa aastaga suurendatud 30% wõrra.

Paljudes kohtades on kahed arstid, on parandatud arstirohtudega warustamist, muretsetud hobused, remonteeritud haigemajad. Pääle selle on mõnedes kubermangudes abiks tulnud terwise hoiuks „Punane rist“.

Waatamata seepääle, et paljudes asjus ei kata sissetulekud wäljaminekuid, kuid siiski on kubermangud ja kreisid suurendanud rahasumme terwishoiuks küladele.

Kuidas töötawad wallad.

Wäike arw waldasid on wõtnud enese ülewalpidamiseks küla arstimise asutusi terwikuna. Mõned remonteerisid ja mõned ehitawad isegi uusi haigemajasid. Teataw osa waldasid annawad oma abi terwishoiuks küladele, muretsedes kütteaineid, mõnikord hobuseid sõiduks jne. Kuid on ka tuhandeid waldasid, kes sugugi ei awita enese arstimise asutusi ehk millede abi on nii wähene, et sugugi ei suuda parandada terwishoiu seisukorda.

On waldasid (Sampurski haigemaja, Tambowi kubermangus), kus haigemaja asub üle tee walla täidesaatwast komiteest, kuid arst on sunnitud scharlaki haigeid lapsi wastu wõtma külma käes, kütmata ruumis, ja arstiabi andwad teenijad töötawad kasukates ehk (Sakslaste wabariigis Wolga ääres) eriliselt ülesehitatud haigemaja jäetakse remondi tegemise puudusel maha ja arst asub talupoegade majasse elama, mis wähe wastaw nõuetele.

Walla ja raiooni täidesaatwad komiteed.

Ehk küll walla ja raiooni täidesaatwad komiteed ei saa suuri summasid anda terwishoiuks, kuid siiski ripub palju neist ära, nagu: hoida haigemaja kokkuwarisemise eest, kaasa aidates tarwisminewa remondiga. Kütta, et haiged ei külmetaks haigemajades ja ambulatooriumites. Lähendada arstiabi raske haige ehk sünnitaja juure, kes kaugel asuwad haigemajast, organiseerides weosasjandust. Abiks olla arstiabi andwatele teenijatele organiseerida laste suwewarjupaike (909 warjupaigast 1924 aastal peeti walla täidesaatwa komiteede kulul ülewal 103). Abiks olla järelwaatamisel ja wõitluses haiguste wastu (sifilis, tiisikus sügelikud jne.).

Mitte wähem ei edenda küla elu olu ja töö terwendamises ning arstiabi andwate teenijate tõmbamine küla ühiskondliikude tööde juure, niisama tuleb huwi äratada walla ja küla wõimudes üldise ja arstiasutuste majandusliku tööde wastu walgustades laialiselt talupoegade ees nende elu, tööd, puudusi jne.

Ainult üheajaline ja sõbralik pööre terwishoiu küsimuses wabariikide, kubermangude, kreiside ja allpool seiswate nõukogude aparaatide poolt silmadega küla poole, niisama ka talupoegade eneste aktiiwne osawõtt wiiwad kiirelt küla terwendamisele.

J. K.

Ameerika Eesti proletariaat ja Eesti kodanluse agendid.

Saates oma esitaja Hans Piibu Ameerika, tegi Eesti walitsus sellele nähtawasti üleaandeks „häwitada“ kommunismi hädaohtu Ameerika eestlaste hulgas. Umbes selle ajaga langeb ühte rida katseid Ameerika Eesti proletariaadi rewolutsiooonilisemale osale kallale tungimises. Kodanlik ollus mobiliseerib oma jõu ja püüab kõige päält hoopi anda rewolutsioonilise proletaariaadi agitaatorile ja organisaatorile „Uuele Ilmale“. Püütakse tellijaid eemale meelitada, igasuguseid muid ainelisi takiskusi teha ja kui see ei aita — minna äärmuseni: teha katset Ameerikas nii tuntud abinõuga — äraostmisega. Kuidas see sündis, meie ei tea, kuid tagajärjena saawutas kodanlus seda, mida tahtis. Ka tööliste pere hulgas leidub kärnaseid olewusi ja sarnaseks oli Charles Aleksander Must, endine Eesti Liidu keskkomitee liige, endine „Uue Ilma“ wastutaw toimetaja.

Töepoolest — kodanlus wõis uhkustada oma edu üle. Ta oli palganud omale juudaseks inimese, kellest töölisteklass kuidagi sarnast alatut äraandmist oodata ei wõinud. Meile paistis sarnane teade otse uskumatuna. Nüüd kus selle kohta „Uues Ilmas“ kinnitaw teade ilmus, mida allakriipsutawad weel siia jõudnud kirjad, peame töeolu konstateerima: Must oli Eesti kodanluse agent, kelle ülesandeks oli Eesti rewolutsioonilisele töölisteliikumisele hoobi andmine. Onneks ei saanud see alatu kärnane olewus oma alatut tööd lõpule wiia, waid oli sunnitud enneaegselt Ameerika Eesti töörahwa silmapiirilt kaduma. Wõib olla kerkib ta nüüd kusagil walges Eestis ehk isegi ka siin S. N. W. Liidus uuesti weepinnale. Oleme walwsad teades, et **Must on walge Eesti agent ja kõige alatum prowokaator.**

Must ei saanud oma „tööd“ Ameerikas lõpetada. Seda hoopi, mida ta „Uuele Ilmale“ anda tahtis, juhtis organiseeritud proletariaat parajal silmapilgul eemale. Hoop oleks kahtlemata raske olnud, oleks „Uue Ilma“ sulunud. Kuid siiski ei jäänud Musta õõnistamine tagajärjeta — Ameerika Eesti rewolutsioonilisel proletariaadil tuleb tublisti jõudu pingutada, kuni ta Musta poolt antud haawad parandab, sedaenam, et kodanlik ollus oma äpardanud pääle tungimist nüüd teiselt poolt alustab. Uueks pääletungimise juhatajaks on „tööline“ Andres Pranspill, endine sotsialist, oli aastat kümme tagasi „Uuel Ilmal“ õige lähedal, köneles isegi rewolutsioonist, nüüd aga Ameerika klassiteadlikkude tööliste hulgas tuntuna kõige mustema ollusena, kes silmi teeb walge Eesti timukatele, pärast 1. detsembri weretööd neid weel julgustas, et kommuniste oleks tarwis ikka kõiki maha nottida. Seega on Eesti walitsus omale wäärilise agendi leidnud ning Eesti walitsuse rahaga (ükskõik missuguse sildi all see ka ei sünniks, ometi on siin märgata Hans Piibu „juhtiwat“ kätt ja selle taga Eesti wabariigi kukkemarke) on ilmuma hakanud uus nädalaleht „Eesti sõbralises waimus“, mille juures meie muidugi ei kahtle, kui silmis peame, kes töeliselt lehe peremees on.

Uue lehe wäljaandmise sihi on kõigile selge. Sel teel tahetakse „Uuel Ilmal“ alust lüüa ning Ameerika eestlaste hulgas timukate Eestile tarwis olewat „sõbralist waimu“ luua. See, mis kodus wõimata, seda katsub Eesti walitsus nüüd wõõrsil teha.

Ameerika klassiteadlik proletariaat peab siin walwel seisma. Waenlase uuele hoobile tuleb wastuhoop anda ja selleks wastuhoobiks on oma ridade tihedamalt koondamine oma wõitluslipu „Uue Ilma“ ümber. Suureks kaotuseks oleks, kui „Uus Ilm“ isegi ajutiseks seisma jääks. See oleks lipu allalaskmine, osaline allaandmine, oleks seni kahe tooli wahel istuwa olluse kodanluse poole üleandmine. Ameerika oludes tähendaks see aga „Uuele Ilmale“ r a s k e t hoopi. Seepärast Ameerika Eesti klassiteadlik proletariaat — tihedamalt read oma häälekandja ümber, mitte päewakski ära seda longu lase. Otsustaw wõitlus on alles ees! K. T.

Meie tramwaid.

Wenemaa suurel maaalal (praegused S. N. W. Liidu piirid) oli enne sõda kuni 35 linna, milles liikusid elektritramwaid.

Imperialistlik sõda mõjus wäga raskesti tramwai ettewõtete olukorra pääle, iseäranis mis asusid riigi suuremates keskkohtades.

Kodusõda süwendas tramwai majanduse lagunemist. Enne sõda olnud 35 ettewõtest lõpetasid 1919—20 aastatel tegewuse 15, kuna 8 ettewõtet töötasid aastas 4 kuud (keskmiselt) ja ainult 16 linnatramwaid töötasid kogu aasta. Eriti tugewalt kannatasid tramwaid wäerindade raioonides, nii kui Jaroslawis, Kiiewis, Samaaras, Saraatowis j. t. linnades.

Sarnane oli „tramwaide pärandus“, mis Nõukogude walitsus päris.

Kodusõja lõppemine ja uue majanduslise poliitika sisewiimine tõstsid meie tramwaide majanduse kohendamise teele. Seda näitab meile piltlikult allpool järgnew tabel, kus üheltpoolt on ülestähendatud tegewuseta seisnud tramwaide liikuma hakkamine, teiseltpoolt aga (1920 a. kuni 1924 a.) tramwaide „produktsiooni“ s. o. reisijate arwu kaswamine.

Aastad.	Töötawate ettewõtete arw		Reisijate arw 26 ettewõttes, miljonites.	
	Üldse	%	Üldse	%
Enne sõda	35	100	915	100
1920	20	57	306	33
1924	38	109	648	71

1924 a. tegewate ettewõtete arw on suurem kui enne sõda, sest sel aastal õige lühitese aja wältel ehitati ja awati kolm uut ettewõtet: Bakus, Bogorodskis ja Staraja-Russas.

Sel wiisil on praegusel korral tramwaisid 38 linnas (W. S. F. R. W. — 22, Ukraina N. L. wabariigis — 9, Krimmi wabariigis — 3 ning igas teises wabariigi linnas — igaühes 1 ettewõte).

Kõigest kaks ettewõtet ei jatkanud tööd, need asuwad: Krementshugis ja Wladikaukaasias.

Uhes tramwai tegewuse laiendamisega, kaswab aast-aastalt ka nende weosuutelikus.

Peaaegu kõikide tramwaide eelarwes on sissetulekud wäljaminekutest suuremad.

Reisijate arwu kasw tõi esile nõude korras hoida praeguste tramwaide koosseisu, ja mitte ainult korras hoida, waid ka täiendada nende sisseseadeid uute tellimiste kaudu.

Wiimaste andmete järele on riigi masinaehituse, Lõuna masinaehituse ja Leningradi masinaehituse trustid saanud tellimise 385 mootor ja külgehaagitawa masina ehituse pääle.

Elektrotehnika trusti wabrikutelt on tellitud 300 üksust mootorisi ja elektrisisseseadeid. Uldine tarwidus uute wagunite järele ulatab 1000 (600 mootori ja 400 külgehaagitawat wagunit).

Korraldades tramwaide majandust, tõstes reisijate wedu sellele kõrgusele, millisel peab ta olema linnade elanikkude kaswanud nõuete seisukohalt, tramwai ettewõtted ei unusta oma osa wõitluses elukorterite puudusega ning laiendawad tramwaide wõrkusid linna ümbrustesse. Käesolewal ehitushooajal kawatsetakse laiendada tramwaide wõrku: Moskwas, Odessas, Saraatowis, Sewastoopolis, Harkowis, Tsariitsõnis, Arhangelskis, Jekaterinoslawis, Bakus, Samaaras ja Bogorodskis, üldiselt igi 175 kilomeetrit. P. P.

Nõukogude maalt.

Bakus arreteeriti prowokaator Seregin.

B a k u s t, 16. apr. Arreteeriti suurem Baku W S. D. T. P. organisatsiooni prowokaator Gerasim Wassiljewitsh Seregin ja endise sandarmi walitsuse ülem Lukjanow. Seregin olles anderikas, arenenud ja poliitiliselt kirjaoskaja tööline, kerkib aast-aastalt kiirelt tööliste hulgast wälja ja on Baku enamlaste ringi hingeks, kus töötas sel ajal ka sm. Kalinin. 1911 a. astub Seregin kaitsepolitsei osakonna agendiks wale nime all „Lukusepp“. Tema „tegewuse“ tagajärjed tulewad peagi ilmsiks. 1912 a. on Baku organisatsioonides osalised sissekukkumised ja ei lähe ühtegi põrandaalust koosolekut mööda, kus ei arreteeritaks koosolekust osawõtjaid. Pääle weebruarirewolutsiooni kaob Seregin silmapiirilt ja ilmub uuesti Baku linna ainult pääle Aserbeidshani nõukogude wõimu maksmapanekut.

Kõigile Tshehi-Slowaakia kompartei liikmetele.

Kommunistlik Internatsionaal pööras manifestiga kõikide Tshehi-Slowaakia kompartei liikmete poole, milles köneldakse, et hiljutised juhtumised Tshehi-Slowaakia komparteis tõmbasid kõige tõsisemat Kominterni tähelpanu oma pääle. Kominteru loeb, — tähendatakse manifestis — et lõhenemise ähwardus, millele tahtsid seadida Tshehi-Slowaakia komparteid, Bubniki äraandmine ja Brünski organisatsioonide esitajate desorganiseerimise (lõhkumise) tegewiisid sai süwendatud sellega, et osa seltsimehi keskkomitee wähemusega eesotsas ei astunud otsustawale wõitlusele päädtõstwa parempoolse hädaohuga.

Praegu märgib Komintern rahuldusega, et tähelpaneliku ja üksikasjalise Tshehi-Slowaakia kompartei küsimuse läbiwaatamise tagajärjel, laiendatud Kominterni täidesaatawa komitee täiskogus on keskkomitee wähemus wabanenud Bubnikowski poliitikast. Komintern on kindlal arwamisel, et partei ühtluse alalhoidmine kiidetakse hääks ja wõetakse kogu Tshehi-Slowaakia kompartei poolt wastu.

Eestlased S. N. W. Liidus.

Kooperatsioon Eesti asundustes.

Eesti asunik saab selgelt aru, et oma majapidamist suudab ta tõsta ainult ühistegewuse abil. Kommunistlik partei ja nõukoguwalitsus aitab teda sel alal igapidi kaasa. Ühistegewuse alusel walmineb ka külas uus ühiskondlik kord, tekiwad sotsialistliku korra algidud.

Toropetsi põllumajanduslik kooperatiiw.

Rasked ajad on möödas. Töötawad kolm poodi. Awatakse piimapood, keesi- ja wõiwabrik. Kooperatiiw loob sideme maa ja linna wahele.

21. märtsil oli Toropetsi Eesti põllumajandusliku kooperatiiwi üldine koosolek, kus esimees Pärn tegi aruande kooperatiiwi möödaläinud tööst ja praegusest seisukorrast. Meie Eesti põllumajanduslik selts on selle kahe aasta jooksul raskeid päewi üle elanud. 1923 a. warastati kooperatiiw tühjaks. Kuid nüüd on selts nii kaugele edasi jõudnud, et kahjudest on weel katmata 1.480 rbl., mida lähemal tulewikus loodab selts ära tasuda.

Praegusel ajal on pääle põllumajandusliku poe weel liha- ja worstipood. 5. aprilliks awame piimapoe ja 15. apr. laseme Toropetsis käima keesi- ja wõiwabriku. Sellega astume meie sammu jälle põllumehele ligemale ja linna rahwast warustame wõltsimata kaubaga. Talupojal ei pruugi seista oma wõiga ja piimapudeliga turu pääl, waid tulgu ja andku kohe kooperatiiwi teatud hinna eest ära. Edaspidi püüame kooperatiiwi oma õigetesse rööpastesse panna.

Lõpuks olid eestseisuse, nõukogu ja rewisjoni kommisjoni ümberwalimised.

Toropetslane.

Kooperatiiw tarwis massiliseks muuta.

(Bugri asund. Nowgorodi kub.)

Kooperatiiw peab asunikkude hulgad kaasa tõmbama. Ta ei tohi waikida.

Meil Bugris on 184 peret. Asundus on suur ja jaguneb 3 külasse: Limanu, Holmi ja Kamsowo. Siin töötab kooperatiiw, mis ei sure ega ela. Mitme aasta töötuse järele ei ole suudetud liikmete arwu tõsta. Praegu on liikmeid 30, mis kogu Bugri kohta 3 prots. wälja teeb. — Seda on wähe ja liikme arwu on tarwis tõsta.

Üldkoosolekul sai kooperatiiwi eestseisuse liikmeks kod. Sibula poolt tehtud aruanne kooperatiiwi tegewusest, millest wälja paistis aina kauplemine, aga mitte kooperatiiwi ülesande teostus. Nagu aruandest paistis, olla selle mitme aastase kauplemise järgi suudetud 8 rubla kasu saada. Küla nõukogu esimehe jutu järele olla kooperatiiw kreisi ühisuse poodi 672 rbl. wõlgu.

Siin on waja selgitust... Nagu näha on asunikud külmad kooperatiiwi wastu. Kooperatiiw on ainult nime poolest, kuna ta tegelikult harilikuks erapoeks on muutunud, mille eesotsas kolm peremeest kooperatiiwi eestseisuse näol on.

Tuleb küsida, miks kooperatiiw waikib oma tegewusest, ega selgita seda kunagi „Edasi" weergudel. Bugrilane.

Kooperatiiwi töö nõuab parandust.

Asunikud peawad energiliselt tööle hakkame.

(Gorbowo asundus, Wiitebski kub.).

Gorbowo asunduses töötawad põllumajanduslik kooperatiiw „Kündja" ja kaubatarwitajate ühisus. Esimene asutati mõne aasta eest, jäi aga warsti kinni. 1924 a. kewadest hakkas see kooperatiiw uuesti elama.

Peab ütlema, et kooperatiiwide tegewusel on meie hulkas weel wähe pinda ja puuduwad wilunud jõud, kes suudaksid asja eesotsas olla. Uuesti elama hakates, tuli „Kündjal" leppida umbes tosina liikmega. Nüüd on liikmete arw küll kaswanud, aga „Kündja" toimetab ainult kauba kooperatiiwi ülesandeid. Põllumajanduslikul kooperatiiwil peaksid aga laiemad ülesanded olema, kui kaubelda tuletiku, ubaku ja soolaga. Jõukaswamisega on „Kündja" sellest isegi aru saanud ja kawatseb awada seemnepuhastuse punkti ja asutada ühist juustu ja wõiwabrikut jne. Kui „Kündja" suuteline on wähemalt ühegi nendest ettewõtetest ellu wiima, siis on ta suure sammu lähemale astunud oma otsekohesele eesmärgile.

Selleks hääd päälehakkamist ja wastutulekut hulkade poolt.

Kaubatarwitajate ühisus algas oma tegewust suwel 1924 a. umbes 50 liikmega. Praegusel ajal on ühisusel üle 100 liikme. Osamaks 5 rbl. Õnnetuseks juhtusid asja etteotsa otsekohe alguses inimesed, kelledel esimesel plaanil enese tasku huwid, kes lootsid kooperatiiwi juures seäduslikul ja mitteseäduslikul teel palju teenida. Mõnede seltsimeeste agara töö tõttu läks korda kooperatiiwi kaubanduslist külge wõrdlemisi hästi korraldada.

Ent eitawate isikute asja juures olemine andis ennast warsti tunda. Eestseisuse liige, kodanik Lemmik, kes ka kaupleja kohuseid täitis, mõistis kooperatiiwi lühikese kestwuse wältel mitusada rubla puudujääki teha, mis muidugi halwawalt algaja kooperatiiwi pääle mõjus. Et wiimasel ajal kuritarwitused kooperatiiwides kroonikalisteks nähtusteks on saanud, mis halwawalt kooperatiiwi töö pääle mõjuwad, hakatakse meil Walgewenemaal (Wõib olla ka mujal S. N. W. Liidus) sarnaste kuritarwituste wastu karmimat — näitlikku —kohtumõistmist tarwitama. Ka meie nõuame enesekasutagaajaja kooperaatori süüteo näitlikuks tunnistamist ja näitliku otsuse tarwitamist.

Pääle otsekohese ainelise kahju awaldawad kuritarwitused halwitawat mõju hulkade juures, põhjani lõhkudes usaldust kooperatiiwide wastu. Pärast puudujäägi ilmsiks tegemist rewisjoni kommisjoni poolt, tulid paljud liikmed oma osamaksu tagasi nõudma, kartes rahalist wastutust ühisuse pankrotti jäämise puhul.

Gorbowlased, kas kooperatiiw kasulik wõi mitte kasulik asutus on, selle kohta ei wõi olla kahte arwamist. Küllalt täita waheltkaupleja taskuid! Ettetulnud äparused ei pea meid ära hirmutama. Paneme asja etteotsa ausad ja energilised inimesed, ostame ja müüme kõik, mis wõimalik kooperatiiwi kaudu, siis oleme meie suure sammu inimesesoo ilusale tulewikule — sotsialismile — lähemale saanud.

Asunik.

Suur ettewõte ei kohuta.

(Lelino asund., Kingissepa kr., Leningradi kub.).

1/2 kop. liitri päält — ehitame ühisuse hooned. — Nepmani laul meid ei eksita.

Hiljuti otsustati asunikkude üldkoosolekul ehitada ühine piimaühisuse maja ja jääkeller. Kuuldes, et see ehitus läheb 1000 rubla maksma, kohkusid esialgu mõned ära. Kuid sellest keerulisest küsimusest saadi üle sarnaselt, et iga liitri müüdawa piima päält wõetakse 1/2 kop., mis aasta jooksul teeb umbkaudu 1000 rbl. wälja.

Ehituse materjaali annab hinnata metsawalitsus, mille wedu täies hoos.

Ei maksa tähelepanna nepmani Tammbaumi kihutustööd, kes lubab piimast rohkem maksta. Sarnased isikud on oma isikliku kasu tagaajamise sihiga walmis igasugust ühistööd lõhkuma.

Kui puuduks siin kooperatiiw, siis ei lubaks ta enam „rohkem maksta".

Jõudu ühisele ettewõttele!

Asunik.

Missugune artell ei tohi olla. Artell on, kuid ühistöö puudub. Haridustööd ei tehta.

(Schadõritsast, Kingissepa kr., Leningradi kub.).

Noored asugu kultuur-hariduslikule tööle.

End. Schadõritsa mõisa asusid 14 Eesti perekonda, moodustades artelli. Wiiel nendest on wäljaspool mõisat omad maad ja majad, kes mõisasse asusid omakasu mõttega.

Mõisa kannab küll artelli nime, kuid ühistöö puudub täitsa. Igaüks on omaette täielik peremees. On wõõras kuulda, kui nad endid artelli meesteks nimetawad.

Sääl on ka piimaühisus, kus on 12 liiget. Piim läheb Leningradi. On märgata, et ühisuses on jõukamatel teised õigused kui kehwematel. Näit., kui ühisuse esimehel H. L. oli paar korda piim rikutud, siis ei pandud seda pahaks. Juhtus aga sarnane lugu kehwikuga, siis heideti ta liikmete hulgast wälja.

Selles artelli mõisas puudub igasugune kultuur-hariduslik töö. Uhe liikme L. K. juures peetakse tantsuõhtusid, kus juuakse ja mis hilja öösel pussikangelaste wägitegudega ja akande lõhkumisega lõpewad.

Schadõritsa ja meie, ümberkaudsed noored, peame ühinema, asutades oma organisatsiooni ja klubi, kus wõiksime koos käija ja haridust omandada.

Schadõritsas selleks ruumi leidub.

Artell peab igas asjas eeskujuks olema. Nooored tööle, wanad aidake kaasa.

Walus.

Ühistöö tagajärg.

(Begunitsa wald, Trotski kreisis, Leningradi kubermangus).

Ehitusel on piimaühisuse hooned. — On kontrollühisus ja kaks sugupulli. — Kahtlejaid ei tohi olla.

Kaikino põllumajanduslik ühisus on õige agaralt tööle asunud. Wiimasel ajal on walmistatud keldri ja piima ümbertöötamise punkti hoone jaoks materjaali: 24 kuubikud kiwa, 8 kuubikud liiwa, wälja on weetud ligi 500 palki, suurem osa on tehtud kõik ilma maksuta selle pääle waatamata, et hoone terwe walla jaoks on määratud. Agaralt wõtawad osa Kaikino ja Priiskama kruntide eestlased, wenelased waatawad külmalt.

Seda tööd tuleb lugeda sm. Jauri teenuseks, kelle agaral kihutustööl see sündis. Need palgi, kiwi ja liiwa wirnad, mis on kõik tasuta ühistöö tagajärg. Aga siiski leidub weel isikuid, kes armastawad weel seltsitööd maha teha. Aga waadates üldselt ühisuse töö pääle tuleb ütelda, et ühisus oma pääülesannet täidab, piima wedamine on korraldatud, on organiseeritud kontrollühisus. Uhisusel on kaks sugupulli, siis weel ülewaltähendatud töö piimatalituse hoonete ehitamise alal.

Wäiksete wigade pääle waatamata, wõib Kaikino põllumajanduslikku ühisust eeskujulikuks lugeda. Teadja.

Rahwa raharaiskajad — kohtu alla.

(Gubanitsa wallast, Trotski kr., Leningr. kuberm.).

Kuuldus juba ammu, et Arbone põllumajanduslikus ühisuses kõik korras ei ole. Paljud liikmed otsustasid ühisusest wälja astuda.

22. märtsil ärapeetud liikmete üldkoosolekul, kust wõtsid osa kooperatiiwi kõrgemate organide esitajad, selgus, et juhatuse eesimees N. Aleksejew on 356 rbl., kassapidaja Alesandrow 80 rbl. ja juhatuse liige Kokko — 15 rbl. rahwa rahast kõrwale toimetanud.

„Oma pailastele" on juhatus laenanud ilma kwiitungita ja allkirjadeta 283 r. 95 k. Koha pääl on piim „kokku kuiwanud", s. o. „Trudsojuusi" ära saatmata jäetud — 98 liitrit. Hiljuti „Selo's" awatud piima wastuwõtmise punkti tööline on ühisuse pääle wõlga teinud — 195 rubla.

Juhatus pole isegi waewaks wõtnud paljuid liikmeid põhjuskirjaga tutwustada. Segases wees oli muidugi hää kalu püüda.

Koosolek otsustas kahe nädala jooksul põhjalik rewiteerimine läbi wiia, süüdlastelt raha sisse nõuda ja nende asemele uued isikud walida.

Seltsimehed — liikmed! See kõik weel on wähe isikutele, kes rahwa warandust ainult selleks tarwitawad, et ümberkautsete talupoegade usaldust kooperatiiwide wastu põhjalikult häwitada.

Andke kohtualla parasiidid, et ka teistelgi enam ei sügeleks küüned rahwa kopikate järele. Walige kooperatiiwi juhatusse endi keskelt ausad seltsimehed, kelle kätte endi ühist warandust usaldada wõite. Ärge unustage, et wiga ei seisa mitte kooperatiiwis, waid kooperatiiwi juhatuses. Ärge uskuge, et Nõukogu walitsus rahwa raha raiskajaid karistamata jätab, nagu sahkerdajad teile kõrwu sosistawad. Nõukogu walitsus wõitleb kogu aeg kuritarwituste wastu, aga **teie endi püha kohus on julgelt igat süüdlast wälja näidata.** Ainult siis on wõimalik ühistööd edukalt edasi wiia.

Julgust selleks.

Proletaarlane.

Põllutöö kommuuna „Töö ja teadus".

(Kingissepa maak., Leningr. kub.).

Ule kahe kuu kestnud wõitlus iseennast ülespoonud „artelli" (artell oli neil ainult firmaks) „Kündja" ja tema asemele tekkinud kommuuna „Töö ja teadus" wahel lõppes neil päewil wiimase wõiduga: „Kündja" mehed sunniti lõpulikult taganema s. o. mõisast wäljakolima ning „sõjakuluna" kõik oma wanad wõlad ära tasuma, mis summad pea kõik uucle kommuunale majapidamise tõstmiseks üle antakse.

Uuele kommuunale oli see wõitlus aga järelkatsumiseks ja puhastuseks, mis mõnegi kogemata sissesattunud liikme „jalga laskma" sundis, kuna teised kommunaarid kindlalt kohale jäid ja nüüd takistamatalt tööle asuwad — uue, ilusa kodu ülesehitamisele. Selleks — jõudu tööle.

— as —

Kõik talupojad peawad olema kooperatiiwi liikmed.

(Klopitsa asundus, Trotski kr., Leningr. kuberm.).

Uus teateleht, mis „täita tuleb igal kooperatiiwi liikmel, sünnitab Klopitsa asunikkude seas suurt segadust. Teatelehes tuleb ära näidata, kui palju on kariloomi, hobuseid, põllutöö riistu jne. „Paljud ei täida seda lehte, ning ütlewad kooperatiiwist lahti, kartes, et neil terwe oma warandusega tuleb wastutada selkorral, kui kooperatiiw läbi kukub.

Olgu teatelehes missugused küsimused tahes, kuid kooperatiiwi põhikiri on üks, kus tähendatud on, **et iga liige kooperatiiwi läbikukkumise korral on kohustatud ainult kümnekordse liikmemaksu suuruse summa maksma.** Soowitaw on, et iga liige muretseks omale **kooperatiiwi põhikirja.**

Mis puutub wõlgadesse, siis peab tähendama, et mitte üksi Klopitsa kooperatiiw ei wõlgne, waid wõlgnewad kõik kooperatiiwid prowintsis. Arusaadaw, et wõlgasi ning teisi wigasi on raske kõrwaldada wähese liikmete arwuga. Enamusel ja ühisel jõul on wõimalik seda teha, seepärast peawad kõik talupojad kooperatiiwi liikmed olema.

Terawsilm.

Asunduses olgu ainult üks kooperatiiw.

Kooperatiiw peab omast eesmärgist kindlalt kinni pidama.

(Allmäe asundns, Stawroopoli kub.).

Allmäe asunduses teeb praegu suurt segadust karjakaswatamise seltsiide asutamine. Neid on külas praegu 3 seltsi ja Petrowski hutoris üks, kus ka eestlased elawad, kes sinna Allmäelt asusid. See seltside asutamine tuli kõik sellest, et raioonist oli kuulda, et tuleb maamõõtja, et seltsidel on eesõigus maasaamises, wõiwad nõuda kuhu tahawad. Nüüd tahawad kõik küla ligi saada, asutawad seltse ja riidlewad isekeskis.

Aga üksi neist ei mõtlegi karjakaswatamise tõstmise ega karja parandamise pääle, waid lugu on selles, et nende seltside eestwõtjad on kõik jõukamad peremehed külast, kes oma kasu taga ajawad.

Üks selts nende hulgas on waesematest asunikkudest asutatud, keda teised seltsid ei salli, sest et nad neid petta ei saa, nad sõimawad selle seltsi asutajaid paljasjalgsetest meesteks.

Karjakaswatamise selts „Edasi" Petrowski hutoris töötab rahuloldawalt, neilt on näha, et nad tahawad loomatõugu parandada.

Meie asunikkudel, kes tõesti on huwitatud kooperatsiooni edenemisest oma seisukorra parandamiseks, peawad asuma seisukohale, et asunduses peab olema üks kooperatiiw. Ühes külas ei wõi olla mitut kooperatiiwi, sest see toob ainult kahju.

Kehwemad talupojad wõtku siin algatus oma kätte.

Asunduses olgu ainult üks kooperatiiw, — sarnane olgu meie püüdesiht.

Liisupoiss.

Sammud ühistegewuse alal.

(Nurme asund., Trotski kreisis, Leningradi kub.).

Pääsisetulekuks meie asunikkudel on piima ja ta saaduste müük ning seepärast töötabki meie piimaühisus, kes piima Leningradi saadab.

Nüüd hakkasid asunikud jäätkellert ehitama.

Asutamisel on ka kaubanduse kooperatiiw, kust wõtawad osa ka ümberkaudsed soomlased ja wenelased. Kooperatiiw hakkab alguses töötama muidugi nõrgemalt, aga pärast loodame laiemal alusel töötada.

Nõnda siis, asunikud, käsi-käes edasi.

Üks asunikkudest.

Laenuühisus töötab.

(Oparinost, Põhja-Düüna kub.).

Nii suure waewaga, pikaldaselt organiseertud Opaarino põllumajanduslik laenuühisus töötab.

Liikmete arw kaswab suure kiirusega.

Waesepoolsed asunikud tunnewad suurt wajadust laenu järele. Laenusid on antud juba umbes 2.000 rubla.

Oodetakse suuremat rahasummat pangast, et rahuldada sisseantud nõudmisi, mille kogusumma ulatab juba 10.000 rublani, kuna nõudmisi järjest juure tuleb.

Ühisus loodab kordapidi rahuldada wõimalikult kõiki laenunõudjaid.

Ühisuse esimeheks on sm. Eibach. Et ühisusel praegu alaline palgaline tööline puudub, tuleb juhatuse liikmetel, kes igaüks oma päris töödega koormatud, ülejõu töötada.

See asjaolu nõuab parandust, ja ühisus peab peab palkama alalise töölise asjaajamiseks, mis tegewust tõstab ja laenusaamist hõlpsamaks teeks.

Praegusel silmapilgul, kuna asunikud laenuabil oma jõuetuid majapidamisi tõsta tahawad, on laenuühisusel Opaarinos määratu suur tähtsus.

K. W.

Side maa ja linna wahel.

Lääne töörahwa kommunistlik ülikool wõttis hiljuti Luuga kr. Plüssa wallas olewad Eesti asundsed oma hoole alla...

Tänini ei ole suutnud meie kool kultuurhariduslikus töös hoolealusele wallale abiks olla. Side kooli ja walla wahel on ka weel täiesti puudulik.

Kawatseme luua esimest suuremat massilist sided kewadisel kooliwaheajal. Hoolealuse Plüssa walda sõidawad näiteringid, muusikakoor, usuwastane ring ja weel mõned teised ringid.

Esimene piduõhtu on 19. aprillil Siimani Eesti asunduse klubis, Plüssa waksali lähedal. Järgmine 20. aprillil — Kordonowi klubis Tobra Eesti asunduses.

Pääle piduõhtute pannakse toime rida massilisi loenguid ainete üle: rahwuswaheline seisukord, põllumajanduslikud küsimused, usu küsimus jne. Wiimaseid küsimusi illustreeritakse keemiliste katsete abil.

Iseäranis oleks soowitaw, et kohalikud noored selleks ajaks klubid korda seatsid ja laialisi talurahwa hulke selleks kokku tõmbaks.

A. Kresman.

Lokna walla Eesti asunikkude konwerents.

Lokna walla, W.-Luki kr., Pihkwa kub., Eesti asunikkude konwerents peetakse ära 25. aprillil.

Päewakord on määratud: 1) nõukogude liidu wälimine ja sisemine seisukord; 2) praegused sündmused walges Eestis; 3) kooperatiiwi küsimus; 4) kooli küsimus; 5) jookswad asjad.

Mutt.

„Säde" küsimuse puhul.*)

„Edasis" nr. 79, 7-st aprillist s. a. wastab Ain Rannaleet Ado Asno artikli pääle „Säde" ja ta ülesanded" („Edasi" nr. 74, 1-st apr. s. a.) ja leiab, et „Säde" sisu noorte ülesannetele wastawamaks ja põhjalikumaks tegemine seisab selles, kui temast nii linna kui ka maa noored elawamalt osa hakkawad wõtma. Tõepoolest, asi ka selles seisabki. Kuid ma lisan siia weel täienduseks juure: „Sädele" peaks kõik meie noorte juhid ja kirjanikud nii linnas kui ka maal järjekindlalt kaastööd tegema, oma paremaid teadmisi, paremaid juhatusi ja näpunäiteid noorsoole andma. Sest noorsoost oleneb ju meie tulewik. Mitte midagi aga ei kaalu see, kui tulla ja ütelda, et „Säde" ei wasta oma ülesannetele!

Niipalju üldiselt sisu kohta. Sest ma ei seadnud siinkohal enesele ülesandeks „Säde" sisu käsitamist, waid tahan mõne sõnaga puudutada seda „terawat küsimust, küsimust, mis nagu okas torgib meil silmis", see on — keeleline küsimus. Ja keelelist küsimust mitte ainult „Säde" kohta („Sädes" on keelelisi konarlusi wõrdlemisi wähem), waid üldiselt. Sest tõepoolest, missugust ajakirja, raamatut, ajalehte me ka ei lehitseks, peaaegu igas neist leiame isesuguse kirjawiisi, kirjakeele jne. jne. Ja mitte ainult neist wäljaannetest, mida meil siin wabal nõukogude maal wälja antakse, waid weel enam segasemat, weel enam moonutatud, isegi peaaegu arusaamatut kirjakeelt leiame me suurest osast neist wäljaannetest, mis selles kurikuulsas „kultuurilises demokraatlikus" Eesti wabariigis ilmuwad, kus hulk „õpetatud keeleteadlasi" elutseb. Seega on Eesti kirjakeele küsimus kahtlemata üks niisugustest küsimustest, „mille lahendamisest ehk wähemalt õigest walgustamisest pole juttu", ja pole seda wõib olla ka aastakümnete wältel.

Seepärast on täielik õigus neil, kes kaebawad, et Eesti kirjakeel on segane, temast ei saada aru jne.

„Milles on siin arusaamatus?" — küsib A. R., wastates Ado Asnole ja ütleb, et arusaamatus on selles, et . . . tarwitatakse „poolikult parandatud keelt". Kuid ma küsiksid, kas on täielikult „parandatud" Eesti keelt olemas? Ei ole weel, kahjuks! Ja kas ei mõeldagi selle „poolikult parandatud keele" all „uut Eesti keelt?" Siin arwatawasti „eksitust" olla ei wõiks! „Eksitus" seisab aga wast selles, et igaüks ei wõi ennast tunda kutsutud olewat keelt „parandama". Aga ometi püütakse seda pea igal sammul teha (seda tõendab ka A. R.) ja sellest siis tulebki, et kaebatakse „uue keele" üle (jutumärkides). Niisuguse „uue keele" ja „paranduste" wastu tuleb wõitlust alustada! Sellele tuleb piir panna! Ei wõiks lubada, et igaüks, kes midagi kirjutab ja kusagilt mõne murde- wõi kirjandusesse toodud sõna leiab, selle oma kirjeldusesse wirutab, ilma et teaks, mida see sõna tähendab ja kus seda sünnis tarwitada. Kuid tihtigi on seda tehtud ja weel kaugemalegi mindud — isegi wõõrakeelseid sõnu Eesti keelde tiritud ja lugeja peab aru saama, mida autor sellega ütelda tahab, mida ta selle all mõtleb.

Selleks wäike näitus ühe seltsimehe kirjelduse wigade parandusest.

Nimelt kirjutab nimetatud seltsimees ühe kommuuna elust-olust pikalt ja laialt. Ja tähendatud kirjelduses räägitakse muu seas ka kommuuna pere rikkalikust toidulauast, mis suurt mõnu pakkunud. Õige, keegi ei wõi kahelda, et see tõepoolest nii ei olnud. Kuid kirjelduse autor teeb hiljem paranduse ja ütleb, et sõna „mõnu" olnud lauses, kus perelaua rikkalikkust näitusena toodud, wiga, ning selle asemel pidanud olema sõna „menu", mis tähendawat „söögisedelit"! Mida see tähendab? Ons see „keeleparandus"? Ons see „uus Eesti keel"?! Ei, tuhat korda ei! See ei ole ka mitte enam „eksitus", waid see on kirjeldaja mõistmatus, arusaamatus, teadlik teadmatus. Sest kui me teame, et sõna „menu" on mingisugune murdesõna ja tähendab — „kisa, lärmi, sekeldust", siis ei wõiks ju ometi keegi seda „söögisedeli" asemel tarwitada ja arwata, et autor sega „söögisedeli" arwab olewat. Ei wõi ju keegi surelik ka selle pääle tulla, et see wõõrakeelne sõna wõib olla, mille autor „eestistanud" ja täht-tähelt „menu" kirjutanud, ning ise kindlasti usub, et lugeja seda „söögisedeliks" peab! Joonas, tule ise appi!! Niisugust „unt keelt" wõi „keeleparandust" ei taha küll keegi! See on ainult üks näitus, sarnaseid wõiks õige ja õige palju tuua, kuid tuleb silmaspidada meie lehe nappi ruumi.

Seepärast üleme: lõpp ja otsustaw lõpp ka sellele, samuti kui sellelegi, mille kohta juba öeldud (A. R.), et „üks kirjutab nii" ja „teine naa". Lõpp igasugusele keele wassimisele, moonutamisele, segadusele! Selge, arusaadaw, õige olgu meie kirjakeel!

Alex. A.

*) Mõttewahetuse järjekorras.

Tuletame weel kord kirjasaatjatele meele, et awaldamata jääb iga sõnum, kus puudub kirjutaja täielik nimi ja adress.

Noored, „Säde" ja mõnda Ain Rannaleeti modernismist. *)

Noored on tulewik, noored on need, kes töölisteklassi wõitlust edasi wiiwad wõiduriikka lõpuni. Aga et noored oleks suutelised saawutatud wõitusid kindlustama ja uusi wõitusid kätte saama, selleks on tarwis neid aastate jooksul poliitiliselt kaswatada. Suur osa partei ja W.L.K.N.U. tööd ongi selle pääle juhitud.

Rahwuswähemuste ja eraldi eestlaste seas on see töö käimas. Kuid wiimase aasta jooksul on partei ja niisama ka noorte ühing iseäralist tähelpanu pöörannud poliitiliselt mahajäänud maanoorsoo kaswatamise pääle. Seda teewad ka meie Eesti organisatsioonid, kuid natukene pikalpasemalt, wõrreldes Wene organisatsioonidega. Kuid meil eestlastel tuleks mitukorda suuremat rõhku selle pääle panna, nimelt sellepärast, et suur enamus N. Liidus elawatest Eesti noortest on maanoored, kes elawad üksikutes asundustes laiali üle N. L.

Poliitiline pimedus on mõnes asunduses weel niiwõrd suur, et noored kõhklewad nõukogulwalitsuse püsiwusesse.

Ja siin tekkib noorte ajakirja tähtsuse küsimus päewakorrale. Noorte ajakiri, olles massfeline organisaator, agitaator ja elu peegeldaja, peab arwesse wõtma, keda ta tahab organiseerida ja poliitiliselt kaswatada. Missugustes tingimustes noorte hulgad elawad, missugused nende hingeline arenemine ja huwid. See ülesanne seisabki meie Eesti noorte kuukirja „Säde" ees. Ajakiri suudab siis ainult oma mõju awaldada, kui ta sisu on hulkadele täiesti arusaadawas keeles wäljendatud. Tekkib küsimus, kas „Säde" peab oma sisu ja keele poolest rohkem wastama linnades elawate eestlaste noorte wähemusele, kes on enam-wähem poliitiliselt arenenud ja enamuses on suutelised Wene keeles kirjandust lugema, wõi peab ta kiires korras kaasa aitama poliitiliselt arenematu maanoori kaswatada ja organiseerida. Kui praegusest poliitilisest hüüdsõnast „Silmad küla poole" kinni pidada, siis peaksime tähendama, et „Säde" peab oma sisu ja keelt küla noorsoole wastawamaks tegema. See ei tähenda muidagi, et „Säde" peaks linnanoori silmapaari wahele jätma.

Kui meie läheme aga „Edasis" nr. 79 Ain Rannaleeti sulest ilmunud kirjatüki juure, siis peame küll tõeasjale allakriipsutama, et selle lugemise juures sõnaraamat käepärast peab olema, rääkimata sellest, et enamus maanoortest sellest midagi aru ei saa. Meie keeleuuendaja on „Edo Asno" artiklit modernismist puhastades ise sarnasesse „modernismi" palawikku sattunud.

A. R. kirjutab: — „Teiseks, maanoored on ise süüdi, et nad nii wähe kirjutawad endast". „Muidugi, kui edaspidi maanoored elawamalt osa wõtawad oma kuukirjast, jääb neile wiimaseks tähtsam osa ja seda wõib ainult terwitada".

Kas wõime meie süüdistada maanoori, et nad kuukirjast osa ei wõta? Kas on maanoored süüdi, et nad nii mahajäänud omas arenemises, et nende kirjatükid ennem ja ka nüüd nii mõnigi kord paberikorwi lendawad ja nende asemele A. R. keeleuuendus ajakirja weergudel maad wõtab? Kas peame meie ootama selle ilusa aja järele, millal maanoored tähtsama osa oma pääle wõtawad, kus linnanoored neid selles siis terwitawad?

Kõige selle pääle peame meie, linnanoored, „ei" wastama ja „terwitama" A. R., et ta sarnase utoopiaga eksineb. Meie linnanoorte, kui e tamarenenute kohus on maanoortele igakülgselt kaasa aidata, neid selleks organiseerida ja arendada, et nad „Sädele" kaastööd teeksid ja laialilaotamisest osa wõtaksid, kuid mitte neid süüdistada osawõtmatuses ja loota, millal see ilus aeg ise kätte jõuab, nagu seda A. R. mõtleb.

A. R. haarab autori „Edo Asno" warjunimest kinni ja katsub selle kohta „kriitikat" luua. Aga kui autor oleks oma warjunime „Edo Asno" asemel „XY" wõtnud, huwitaw oleks, missuguse „modernismi" teooria siis A. R. sellest warjunimest oleks wälja wiinud?

„Worm ei ole siin domineeriw. Päätõmbejõud on ikkagi sisul". — Wäga kahju, et A. R. pretendeerides keeleuuendaja koha

*) Mõttwahetusee järjekorras.

pääle, unustab wormi, millepärast tema kirjatükk ka enamusele arusaamatuks jääb. A. R., teie teete etteheiteid keeleparanduse wastu sõdijatele, kuid sarnast keeleparandust, nagu teie omas kirjatükis ette wõtsite, pole wist kellegile waja ja omaltpoolt soowitan, et sarnasele keelemoonutamisele — „Sellele lõpp! Lõpp sellele!" — kiiremini lõpp tuleks.

A. R. seab oma uuendatud Eesti keele üles ja arwab, et wähakirjaoskajad töölis-talupoja noorsoo hulgad sarnasel keelel wäljaantud ajakirja kaudu enesele poliitilisi teadmisi peawad omandama. Meie ülesanne on praegu poliitiliselt mahajäänud maanoorsugu kaswatada, aga mitte kirjauuendust taga ajada, sest sarnase kirjanduse kaudu, nagu seda A. R. oma artiklis pakub, meie Eesti kodanlust ei häwita, aga kui meie suudame laialise töölis-talupoja noorsoole neile arusaadawas keeles poliitilist kaswatust anda ja neid kiires korras tulewasele klassiwõitlusele ettewalmistada, siis wõime ka häwitada ja häwitamegi mitte ainult Eesti, waid kogu ilma kodanluse.

Et A. R-l niipalju tuska ja tuld rinda on kogunud, siis oleks wist kohasem kui ta seda tuska ja tuld oma „kõrges" akadeemilises kirjandusringis wälja puistaks, kus wõib olla leidub talle selles ehk mõni tema sarnane keeleuuendaja, kes kaastundmust awaldab.

Ajakiri täidab oma ülesannet, kui ta ilmub hulkadele arusaadawas keeles.

J. Luukas.

Kuidas maaklubid wõiwad saada häid kino-pilte.

See küsimus paneb mõtlema igat klubi töölist, kes eraldatud suurematest linnadest. Mitte miski ei tee tööliste klubi nii elawaks, kui hää kino-pilt.

Kuidas saada pilti.

Suurem osa klubi juhatajaid ja klubi töölisi arwawad, et isiklik sõit Moskwa ehk Leningradi tellimiste sisseandmiseks on tingimata tarwilik. Sarnane arusaamine ei ole aga õige. Tellida wõib ka posti kaudu. Mis selleks nõutakse?

Kõige esmalt on tellimise kirjas waja juure lisada tõendus, äranäidates, et pilt wõetakse kultuurtöö eesmärgiks. Tööliste raioonis wõib seda tõendada wabrikukomitee, ring ehk kreisi hariduseosakond. Kui pilti nõuab lugemistuba, wõib tunnistuse selleks wälja anda täidesaatwa komitee asetäitja. Uhel ajal sellega on tarwis juurelisada käsiraha 30 protsenti üldsummast. Sellega piirduwad kõik wormaalsused. On tarwilik tähendada täielik adress, kino-pildi nimetus ja pildi laennaja pikkus.

Kust wõib pilte saada.

Esimeses järjekorras on waja pöörata riigi kino kultuurühenduse poole (Москва, Тверская ул. № 24). Siia on koondatud paljud programmid agitatsiooni-rewolutsioonilise iseloomuga, teaduslikud, usuwastased ja päewasündmuste pildid.

Moskwa ümbruses wiibiwatel klubidel tuleb pöörata kinosektsiooni (Москва, Б. Дмитровка, дом Союзов) iseäranis siis, kui soowitakse saada teadusliku ja haridusliku iseloomuga pilte. Pääle ülalnimetatud piltide on weel terwe rida piltide laenuksandmise kontorisi Moskwas ja Leningradis.

Palju maksab laenu pääle wõtmine.

See on enam terawam küsimus, kuid seda küsimust ei ole kõikide piltide ja kontorite kohta lahendatud. Kuid siiski wõib kindlaks määrata maaorganisatsioonidele, et piltide laenuks andmine maksab keskmiselt 200 rubla kuus ehk 8 rubla päewas pluss sõidu kulud — kaugel seiswate kubermangudele, aga Moskwa ligidal asuwatele küladele 60 rbl. Ka selles küsimuses uleb alguses omawahel asi enne kirjateel ära lahendada.

Kui kaua wõib pilti oma käes pidada.

Harilikult on pilt laenuksandmise kontori poolt nõudmiste pääle juba waremalt ühele ehk teisele lubatud. Ning pildi kinnipidamine üle määratud aja mõjub halwawalt tellijate pääle. Seepärast on tarwilik pilti pääle kasutamist kohe määratud ajaks ära saata.

Kui kiirelt wõib pilti saada.

Pilte, mis alaliselt wiibiwad liikwel, on wahest isegi raske saada, sest et nõudmised suured. Harilikult kirjutatakse piletite saamiseks järjekorras kaua aega enne piltide näitamist ette, harilikult tellitakse pilt kuu aega warem. Seda soowitame teha kõikidel neil, kes pilte soowiwad saada.

„Edasi" maa- ja linnakirjasaatjate üleoblastiline nõupidamine

2.—4. maini Leningradis.

Päewakord:

1. S. N. W. Liidu seesmine ja wäline olukord.
2. Töölis- ja talupoegade kirjasaatjate liikumine ja selle organiseerimise wormid.
3. „Edasi" toimetuse aruanne ja töölis-talupoegade kirjasaatjate järjekordsed ülesanded.
4. Talupoja kirjasaatja ja nõukogude ülesehitustöö.
5. Talupoja kirjasaatja ja põllumajanduse jalulesead mine.
6. Talupoja kirjasaatja ja poliit-hariduslik töö maal (lugemistuba, seina ajaleht, punane nurk jne.).
7. Rahwuswähemuste raamatute ja ajalehtede laialilaotamine maal.
8. Töölis-talupoja kirjasaatja õiguslik kaitse.
9. Jookswad asjad.

Pääle päewakorra läbiwõtmist seminaarlik loeng: „Kuidas ja millest kirjutada".

Nõupidamisest osawõtjatele on kutselehed kätte saadetud. Osawõtjatele külakirjasaatjatele maksetakse Leningradis edasi-tagasi raudtee sõidukulud kinni ja antakse nõupidamise kestwusel prii korter. Toidu eest tuleb igal saadikul ise hoolitseda.

W. K. P. Põhja-Lääne büroo agitprop. osakonna Eesti sektsioon.

Üleoblastilisele nõupidamisele walmistagu ette kõik maa- ja linnakirjasaatjad. Nõupidamine on senise töö ülewaade ja tulewase töö süwendamine.

Kõik maakirjasaatjad wõtku nõupidamisele tulles enesega ühes: oma pilt (kui olemas on) ja lühikene eluloo kirjeldus, ilmunud seinaajalehtede urid (kus seinaajaleht ilmub), lühikene aruanne senisest tegewusest.

Kõigile „Edasi" kaastöölistele, maa- ja linnakirjasaatjatele tuletame weel kord meele, et nad toimetusele saadaksid oma pildid ühes lühikese eluloo kirjeldusega. Pilte on toimetusel tarwis kõikide kaastööliste ja kirjasaatjate albumi wäljalaskmiseks.

Ajalehe sõprade ringid, kes weel oma tegewuse kohta materjaali wõistlusele ei ole saatnud, rutaku sellega. Wõistlus kestab edasi.

Ükski ajakirjanduse wäerinnal wõitleja ärgu unustagu, et wõitlust wahetpidamata jatkata tuleb. Ettemärgitud ülesanne tuleb teostada.

„Edasi" hoogtöö läbiwiimise

kommisjoni järjekordsel koosolekul 8. aprillil puudutati üleoblastilise maa ja linna kirjasaatjate nõupidamisel diagrammide, hüüdsõnade jne. walmistamist. Eriti tarwilised oleksid näitlikud wõrdlustabelid, mis näitaksid nii „Edasi" kui ka Kirjastuse Uhisuse tööd, eriti just wiimasel ajal. Wõrdlustabelite walmistamine jäeti toimetuse hooleks.

Ajalehe sõprade ringide wõistlusele otsustati lasta Toropetsi „Edasi" sõprade ring, Pihkwa kubermangus.

Lõuna-Ameerikast tulnud kirja pääle, kus nõutakse „Edasi" saatmist säälsetele eestlastele, otsustati täita ning ühtlasi wastata mõnede küsimuste pääle, mille lahendamine säälsetele eestlastele tarwilik.

Ajalehe sõprade ringide wõistlus nr. 6.

Toropetsi „Edasi" sõprade ring, Pihkwa kubermangus.

Perekondade arw Toropetsi kreisis on umbes 600 — kindlad andmed puuduwad.

Hoogtöö algas läinud sügisel. Tellijate organiseerijaks oli O. Wihm. 20. weebruaril s. a. organiseeriti „Edasi" sõprade ring Toropetsi klubi juure 12 inimest — büroos O. Wihm, A. Ignatjewa ja J. Raat. Samuti organiseeriti ringid ka Sementsowo ja Pätnitskaja lugemistubadesse.

1. nowembril 1924 a. oli „Edasi" tellijaid 5.

Praegu on alalisi tellijaid 20, pääle seda weel üksik kuutellija.

Kirjasaatjaid asunduses weel pole, sest nooremad on Eesti keele ära unustanud — isegi ajalehe lugemine teeb neile raskust. Linnast oli sõnumi saatmine juhusline.

Klubi seinalehte ikka weel pole, aga lootus pole weel kadnnud ilmumiseks.

Lähem töökawa: rohkendada tellijate arwu — 10 perekonnale 1 „Edasi". Aidata korraldada maa wiletsaid postiolusid.

Korraldada „Edasi" hääks pidusid ja korjandusi.

Saata lehti kehwematesse asundustesse.

Hoogtöö organisaator K. Radik.

Leningradi teated.

„Krasnoputilowlased — talupoegadele.

Neil päewil saatis „Krasnõi-Putilow" oma hoolealustele waldadele neli adra, ühe külwi masina, neli wedur äkket, ühe õlgede lõikaja ja ühe sorteerimise masina.

Wõi walmistawa punktile saatis hoolekandja ühe separaatori, ühe wõi masina ühe külmetuse aparaadi ja ühe tsentrofugi.

1. mail awatakse walla rahwamaja ja ostetakse kino edasiliikuw aparaat.

Kohalise arstiabi punktile on saadetud mitmesugust pesu. Lugemise tubadele on saadetud kirjandust plakaate jne.

Sissetuleku maks wäljamaalaste päält.

Saadi seletus, et need wäljamaalased, kes S. N. W. Liidus wiibiwad ajutiselt, sissetuleku maksust wabastatakse, kuna teised, pääle diplomaatilise korpuse, maksawad üldisel alusel.

Uus betoon-kanalisatsioon.

Praegu tehakse Wassiilisaarel laialdast tööd uue betoon-kanalisatsiooni ehitamiseks. Tööde juures on ametis juba 300 töölist.

Uues sadamas kestab töö 14 tundi.

Tööde paljuse tõttu töötab uus sadama jaam ületundidega. Kaubahoow on awatud kella 8 hommikust kuni kella 10 õhtul, kaubakontor kuni kella 12 öösel. Töötatakse kahe wahetusega.

Õhupost Lääne Euroopasse.

1. mail wiiakse sisse õhupost Leningradi—Moskwa—Königsbergi wahel.

Seni olnud liin Moskwa—Königsbergi wahel jatkatakse kuni liinini Berliin—Pariis—London.

Suurendame küla poliitilist kaswu.

Kubermangu ametiühisus saadab liikuwad raamatukogud 39 walda. 17 walda warustatakse raadio wastuwõtte aparaatidega.

Kreisidesse saadetakse kino-aparaadid. Kultuur-hariduslikuks tööks on assigneeritud 28 tuhat rubla.

Leningradi kubermangu ametühisuse Nõukogu presiidium kinnitas ära plaani, ja kultuur-hariduse ametühisuste töö eelarwe külas. Lähemas tulewikus saadetakse Leningradi kubermangu 39 walda liikuwad raamatukogud. Raamatukogude koosseisu reguleeritakse, täiendatakse ja muudetakse.

Uhisuste poolt saadetakse 17 walda raadio wastuwõtmise aparaadid kõigi tarwisminewate tehniliste sisseseadete ja kirjandusega ühisuste liikmed aitawad talupoegadele lugemise tubadesse ülesseadida raadio-wastuwõtmise aparaadid.

Wiie kreisi ametiühisuste büroodele saadetakse liikuwad kino-aparaadid. Need aparaadid töötawad ainult waldades ja külades.

Suwise spordi arendamiseks talupoegade hulgas — saadetakse küladesse 78 jalapalli.

Kultuur haridusliku töö süwendamiseks kutsutakse lähemas tulewikus kokku kreisi kultuurlised konwerentsid.

Uleliiduliseks kultuur-hariduslikkudeks töödeks andis kubermangu ametiühisuste presiidium 6,000 rubla ja 4,000 rubla saadetakse kreiside ametiühisuste büroodele.

Pääle selle on ühekordselt antud waldade tööde otstarbeks üle 18,000 rubla. Nõnda täidawad ametiühisused Iljitsi juhtmõtteid.

Traktorid talupoegadele.

Leningradi jõudsid Pihkwa kubermangu talupoegade artellide esitajad ning ostsid 9 Fordsoni tüübilist traktori. Sellega on nüüd Pihkwa kub. talupoegadel olemas 13 traktorit. Põllumajanduse pank wõimaldas traktorite ostmiseks laenu.

Kirjawastused.

Keegi tööline, Jelisawetinos. On tarwis ära näidata andmete põhjal, mis asjas need isikud töötawad rahwa huwide wastaselt. Sõnumil on siis mõju ja tähtsus, kui tõenduseks faktid ette tuuakse. Kirjutage. Sääl puudub kirjasaatja.

Tähelepanemiseks kõikidele õpehimulistele.

W. K. P. Leningradi kubermangu komitee agitosakonua Eesti sektsioon teatab seega, et kõik õpehimulised seltsimehed, kelledel soow käesolewa aasta sügisel Leningradis asuwatesse Eesti õpeasutustesse pääseda, pööraku warakult wastawate teadaannetega kreisides — kreisi komitee rahwuswähemuste osakonda, Pihkwa ja Nowgorodi kubermangudes — kubermangu parteikomitee Eesti sektsioonide sekretääride poole, Leningradis — kuberm. Eesti sektsiooni (Smolnõi, tuba 104) ja hariduse osakonna Eesti sektsiooni (улица Плеханова 7, кв. 17).

Käesolewal aastal algab wastuwõtmine järgmistesse õpeasutustesse:

1) **Lääne Töörahwa Kommunistliku Ülikooli Eesti sektori** (põhikursus kolmeaastaline — 1 aasta ettewalmistuse kursus). Wastu wõetakse töölist ja talupoegi 22 a. wanadusest, partei liikmeid, eraldi juhusel ka kandidaate ja noorte ühingu liikmeid, kelledel wastaw ühiskondliku töö staash.

2) **I astmelisesse rahwuswähemuste parteikooli** (õppus 1 aasta) — 18 aasta wanadusest alates töölist ja talupoegi W. K. P., noorte ühingu liikmeid ja ka parteituid (mitte üle 25%).

3) **Eesti tööliste fakulteeti** (kolmeaastaline õppus) — töölised ja talupojad alates 18 aasta wanadusest wastawa füüsilise töö staashiga. Wastu wõetakse W. K. P., noorte ühingu liikmeid ja parteituid.

4) **Internatsionaalsesse sõjawäekooli** (3-aastaline kursus). Wastu wõetakse kirjaoskajaid W. K. P., noorte ühingu liikmeid ja parteitud töölisi ja talupoegi, 18—30 aasta wanaduseni. Eesõigus antakse punasewäelastele ja lühikeajalist kursuseid lõpetanud punasewäe komandööridele.

Lähemad teated wastuwõtmise tingimuste kohta üksikutesse koolidesse ja nõutawate dokumentide kohta awaldatakse „Edasi's" lähemal ajal.

Eesti sektsioon.

Juriidiline abi.

Küsimus nr. 134. Kus wõetakse malmi walamist wastu ja missuguste tingimustega. Kui kalliks tuleb maks, kui on mudelid walmis ja kas wõib neid postiga saata.

Wastus: Lähemate teadete saamiseks pöörake tehase «Красный-Выборжец» poole järgmise adressi järele: Leningrad, Полюстровская наб., № 27.

Küsimus nr. 135. Mina toon juba seitse kuud 4 wersta kauguselt posti osakonnast 4 korda ümberkaudsete elanikkudele kirju ja ajalehti asundusse, kuid selle eest ei ole mingisugust tasu saanud. Kuid küsisin tasu kohalisest posti osakonnalt, walla täidesaatwast komiteest ning asunikkude eneste käest, kuid keegi ei maksa. Kelle poole pöörata palga saamise asjus?

Wastus: Küsimus jätab selgitamata, kes on teid määranud ehk walinud posti korraldajaks. Kui asunikud oma poolt walinud, tuleb tasu asjus kokkuleppida wiimastega, kui aga posti osakond ehk täidesaatew komitee teid määranud, siis pöörake tasusaamiseks sinna.

Küsmus nr. 136. Kas riiklik kinnitus on sunduslik wõi wabatahtlik rahwa oma soowi järele. Kas on kohalikkudel wõimudel õigus selleks tähtpäewa ära määrata, millal peab ära maksma ning maksu jõuetuse korral tulla warandust konfiskeerima.

Missugune on artelli liikmete põhikiri? Kes wõiwad artelli asutada, kas kehwad wõi kulakud.

Wastus: 1) Riikline kinnituse põhiosa on sunduslik ning pääle selle wõib igaüks täiendawalt wabatahtlikult kinnitada. Maksu tähtaega teatatakse igale kinnitajale ette. Kohalistel wõimudel ei ole õigus oma pääd maksu tähtaega kindlaks teha.

2) Artelli wõiwad asutada ainult kehwemad ja keskmised talupojad. Lähemate teadete saamiseks tuleb teil pöörata kohaliku maaosakonna poole.

Küsimus nr. 137. 1920 aastal wõtsin ühe linna töölise oma juure korteri ja andsin pool tiinu maad ajutiseks tarwitada. Kuid, et minul ajutiselt tööjõud puudus wõttis ta aasta pärast minu poole krunti 4 ja pool tiinu omawoliga tarwitada.

Minu olukorra paremaks muutumisel tahtsin 1923 a. maad jälle tagasi saada. Lõpuks tegime omawahel kirjaliku lepingu, et maa jääb weel 1 aastaks 1923 a. kewadest kuni 1924 a. kewadeni tema tarwitada. Nüüd on lepingu aeg juba kewadest saadik möödunud, ja isik ei mõtlegi kolimise pääle, waid kawatseb omale maja ehitama hakata. Üüri ta pole maksnud ega aita remonti teha. Maa ühisus ei ole teda liikmeks wastu wõtnud. Leping on tehtud küla üldkoosolekul kõigi esitajate allkirjadega. Nüüd on kuulda, et kreisi maawalitsus on poole minu maast temale kinnitanud ilma kohaliku maaühisuse luba ja teadmata kas wõin oma maad tagasi nõuda?

Wastus: Kui lepingu tegite walla maaosakonna teadmisel ehk lubaga siis on see maksew ja teie wõite oma üürilist wälja tõsta. Kreisi maaosakond ei tohi kellegile oma pääd maad kinnitada, kui seda enne ära ei ole otsustanud kohalik maaühisus. Küsimuse lahendamiseks pöörake walla maa osakonna poole.

Küsimus nr. 138. Kas on õigus maa pidajatel niisuguse kohtade pääl teenida nagu wahtideks ja teiste sarnaste kohtadel.

Wastus: Mingisugusi takistusi selleks ei ole, kui aga sarnase koha pääl teenimist oma majapidamine lubab.

Küsimus nr. 139. Elame mõisas 7 perekonnaga juba seitse aastat ja maksime renti mõisa omanikule kuni 1918 aastani. Maksame ka riigile normi järele. Nüüd hakatakse ka renti nõudma. Kas on õigus kahte maksu nõuda.

Wastus: Teil tuleb maksta ainult ainsat põllumajanduslikku maksu.

Küsimus nr. 140. Kas on wõimalik Wenemaa passiga Wene alamana Eestimaale sõita ja säält mõne nädala jooksul jälle tagasi tulla. Kust tuleb selleks luba küsida?

Wastus: N. Wenemaal elamise tunnistused ei ole Eestimaale sõiduks makswad. Waid sinna sõiduks tuleb teil muretseda wäljamaa pass wälisasjade rahwakommissariaadi osakonna wolinikule Leningradist, (ул. Герцена, № 3/5) Enne passi wäljaandmist tuleb teil täita wastawad küsimuse lehed passi saamiseks ülaltähendatud osakonnas ning muretseda wiisa Eesti konsulaadist. Lähemate teadete saamiseks pöörake wälisasjade rahwakommissariaati tähendatud adressi järele.

Küsimus nr. 141. Kas on wõimalik Ameerika lehes „Uus Ilm" kuulutusi saata kellegi isiku otsimiseks. Kui palju maksma läheb?

Wastus: Otstarbekohasem on teil kuulutus saata „Edasi" toimetusse, kes omakorda läkitab Ameerika „Uue Ilmale" mahutamiseks. Kuulutus maksab wiis rbl.

Küsimus nr. 142. Kas on wõimalik Eesti käima minna, ja kuhu poole tuleb pöörata, et luba saada?

Wastus: Waadake küsimuse nr. 140 wastus.

Küsimus nr. 143. Kas Wenemaal Eesti keskasutusi olemas kellega wõiks sidet pidada nagu enne „Estorg." Kas on wõimalik sarnaseid seltse organiseerida.

Wastus: Sarnaseid Eesti keskasutusi olemas ei ole, waid kõik organisatsioonid kuuluwad üldiste orgauisatsioonide alla.

Küsimus nr. 144. Meile teatati sügisel 1924 a. et on tehtud kergendus põllumajanduse maksus 30 protsendi wõrra, öeldes, et seda ei anta mitte rahas kellegile kätte waid seltsid wõiwad ühistarwituseks midagi omale nõuda. Meie küsisime enestele traktorit lubades juure maksta, senini pole midagi kuulda. Kuhu pöörata asja järele pärimiseks?

Wastus: Soowitame teil selles asjas pöörata kohaliku walla maaosakonna poole.

Küsimus nr. 145. 1) Lesk naine kolme alaealise lapsega 10, 12 ja 15 a. wanadused. Ilma waranduseta. Juhusline päewatööline. Elan osalt kodanikkude armust. Kas saan tütart kaswatuse majasse anda ja kuidas.

2) Kehw põllumees 56 a. wana, wiis hinge peret 1 ja kolmweerand tiinu maad. Kaks alaealist last. Tütar 14 aastane poeg 16 aastane. Kas on wõimalik tütart kaswatuse majasse anda seltskonna kulul. Kuhu pöörata?

Wastus: Laste ühiskondlikule kaswatusele andmiseks on tarwilik kohaliku kreisi hariduse osakonna poole pöörata (kui wallas lastemaja puudub) teadaandele walla täidesaatwa komitee poolt kinnitatud dokument waranduslikust seisukorrast kaasa saates. Leningradi Eesti lastemajas lähemal ajal waba kohti ei ole.

Küsimus nr. 146. 1919 aastal tulin N. Wenemaale emigrandina Eestimaalt. Sinna jäi minu wana ema, kes soowib ka minu juure elama tulla. Palun juhatust kuhu pöörata lubasaamiseks N. Wenemaale sõita?

Wastus: Teie emal Eestimaal tuleb sääl wiibiwa N. Walitsuse esitajale teadaanne sisseanda, et tahab oma poja juure N. Wenemaale sõita, äramärkides teie asukohta siin. Pääle wormaalsuste täitmise, kui lubad kätte saadud, wõib sõita.

Küsimus nr. 147. Waatamata mitmekordsete palwete pääle on otsustatud mind sunduslikult wälja saata Eestimaale kui optanti: ma ei soowi aga sinna sugugi sõita. Missugusel teel oleks wõimalik paluda, et mind S. N. W. Liidu kodanikuks wastu wõetakse ja siia jäetakse.

Wastus: Teie ei näita põhjuste pääle, miks palwed tagasi lükati. Wenemaa alamaks tagasisaamiseks tuleb teil pöörata Moskwa wälisasjade rahwakommissariaadi poole ning teadaandele S. N. W Liidu kodanikuks wõtmise üle tuleb leida inimesi, kes teie eest wastutawad.

Küsimus nr. 148. Olen 68 a. wana täidan ennast põllutööga, 1921 a. opteeris minu poeg ennast Eestimaale ja sõitis ära, andis ka minu passi kuhugile opteerimiseks sisse. Mina pole midagi paberid wälja wõtnud. Kas ehk mind ka administratiiwne wäljasaatmine ootab. Kui peaks see ehk tulema, siis kuhu pöörata, et mind S. N. W. Liidu alamaks tagasi wõetakse.

Wastus: Kui teie olete end Eestimaa alamaks opteerinud, siis tähtaja möödumise korral, kui ise ära ei sõida on oodata administratiiwset wäljasaatmist. Waadake wastust küsimuse nr. 145 pääle.

Kõigile tähelepanemiseks.

Lääne rahwuste Kommunistlik Ülikool Leningradis palub kõiki, kel on **„Edasi"** komplekte ilmumise algusest kuni 1924 a., ehk üksikute aastale, kuude järele, wõi ka wähemalt üksikuid numbreid — neid Kommunistlikule Ülikoolile saata **tasu** eest. Pääle „Edasi" ostab ülikool „Töölist", „Kiirt" komplektidena ehk üksikute nummerdena.

Ajalehel komplektina on teaduslik wäärtus, kui ta asub kohal, kus uuritakse küsimust, kuid mingisugust wäärtust ei ole tal, kui ta asub üksikute seltsimeeste kappides ehk pakkides.

Neid lehe komplekte on tarwis leninismi kabineti jaoks, kus neid tarwitawad üliõpilased oma töödes ning kus neid kasutada saab ka iga huwitatud sellest tööline.

Pääle lehtede palub Komm. Ülikool saata kabineti jaoks tsaariaegset põrandaalust materjaali, nagu:

1) protokollid,
2) süüdistusaktid,
3) üleswõtted,
4) raamatukesed,
5) lendlehed jne.

Protokollid, süüdistusaktid ning üleswõtted pärast ärakirjade mahawõtmist saadetakse korralikult soowijatele tagasi.

Rutuliselt oleks tarwis materjaali (süüdistusaktisid, üleswõtteid, kirjandust), mis käib 1905—7 aastate kohta.

Õpeosakond.

Adress: Ленинград, ул. Ракова, 17. К. У-т Н. М. 3. Учебная часть.

Teadaanded.

Puhkepäewal, 12. apr. s. a. on sõjawäeringi koosolek Harmajas, algus kell 1 p. Ilmuda kõigil endistel, kui ka uutel eelõpuslastel ja terarmeelastel. Büroo.

Sm. W. Kingissepa nimelise Haridusmaja noorte sektsiooni juure organiseeritakse pioneeride rühm. Noorte sektsioon kutsub üles pioneeride rühma astuma kõiki Leningradi Eesti tööliste lapsi 8—16 aastani. Registreerimine igal õhtul kella 8—11 Harmajas, Krasnaja nr. 33.

Noorte sektsiooni büroo.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Puhkepäewal, 12. aprillil.
kella 1/2 11—1/2 1 Häälepaneku kursus.
„ 1/2 1—1/2 2 Rütmika kursus.

Esmaspäewal, 13. aprillil.
kell 8 „Lõbus talupoeg".
(Palutakse ilmuda kõiki noori lauljad ja endiseid tegelasi).

Teisipäewal, 14. aprillil.
kell 8 „Mass-inimene".
(Ilmuda tuleb kõigil teaatri liigetel).

Kesknädalal, 15 aprillil.
kell 8. „Lõbus talupoeg".

Wast. instruktor-organisaator

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
«Ручей»

Akadeemiline riiklik draama teaater
„Джентельмен"

Akadeemil. riiklik wäike ooperi teaater
«Похищение из Сераля»

Riiklik suur draamateaater
„Заговор Императрицы"

Rahwamaja
Pidulik juubeli etendus.

Punane teaater.
«Мы сами»

Teaater „Юных Зрителей".
«Конек-Горбунок».

Muusikaline komöödia
„Марица."

Passash
«Дама с камелиями»

Waba komöödia
«Трицать градусов»

Gossnak.
Два подростка.

Wastutaw toimetaja: **K. Treufeldt.**
Wäljaandaja: **Eesti Kirjastuse Ühisus**

Petr.-Wiiburi poole Eesti tööliste klubi.
Puhkepäewal, 12. apr. kell 8 õht.

Teaatri-õhtu

Eestimaa tööliste toetuseks.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Puhkepäewal, 12. apr. s. a.

Kino-õhtu

1) **„Bernhard Forest"** uus film wäljam. kapitalistidest, Jaapani kinonäitleja Sao-ki osawõtmisel.
2) Divertisment: a) Andr. Speari — parem Leningradi humorist (naljaettekanded, b) Shisel ja Kerton — ballet.

Seansside kestwus: 1. seans kella 7—9, 2. seans 1/2 9—11.

Piletid: klubi liikmetel 30 kop. wõõrastel 40 kop. ja õpil. 25 kop.

Eelteade: 20. apr. **„Abort"**

L. T. K. Ülikooli poolt pansakse toime pidu-õhtud:

19. apr. Simanowi asunduses ja 20. apr. Kordanowa asund., Plüssa wallas, Luuga kreisis

Pidu eeskawa:
1) Kõne linna- ja maawahelisest sidemest.
2) Usuwastaline näitemäng.
3) Nalja ettekanded.

Waheaegadel mängib puhkpillide koor. Lõpuks kollektiiwsed mängud.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Kesknädalal, 15. april. s. a.

Esimese astme markssistlik-leninismi ringi järjekordne istang.

Algus kell 8 õhtul.

Teisipäewal, 14. aprillil. s. a.

Teise astme markssistlik-leninismi ringi järjekordne istang.

Algus kell 8 õhtul.

W. K. P. Lening. kub. agitpr. osak. Eesti sektsioon.

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Esmaspäewal, 13. aprillil s. a. kell 8 õht.

Naisringi järjekordne istang.

Ringi juhataja.

„Edasi" töölis-kirjasaatjate koosolek

on esmaspäewal, 13. aprillil, s. a. kell 8 õhtul „Edasi" toimetuse ruumides, Fontanka 27.

Päewakorras:

„Sm. Lenin ja töörahwa ajakirjandus.

Aruandja sm. **Palwadre.**

Ilmuda palutakse kõiki seltsimehi wabrikutest, nii warem wäljakutsutuid, kui ka kõiki, kes ajakirjandusest huwitatud on.

Dr. Grünberg Wostanije (end. Snamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobri prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Praegusaja arstimisabinõud. **Sifilis** (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja krooniline). Suguorgaanide igakülgne arstimine.

Erihaigemaja, sisemise-, naiste-, sünnitamise- lõike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja suguhaigused. **Sifilis** (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid erialadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Kusnetski haigemaja Kusnetsinõi, 7, telef. 180—52. Wastuwõtm. kõikides spetj. professorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Kas kejalgsete konsult. **Uuematel met.** järelwaatamine ja teraw ja kroonil. arstimine. **Sifilis** 606 914 **tripper** **Suguwõimetus** mass. ja elektris., hambaarstim. ja kunstl. hamb. Arstide kutsum. kodu.

Iga ajakirjanduse tähtsusest arusaaja kodaniku kohus on „Edasi" tellijate arwu suurendamiseks kaasa aidata!

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 8550